

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PUBLICAȚIE FINALĂ

Wastijn Bert (Red.)

Achten Mart (Red.)

Moeyaert Liesbet (Red.)

KA2 Parteneriate strategice pentru educația școlară

Schimb de bune practici

Cuprins

Introducere.....	5
Parteneri.....	6
Galileo Progetti.....	6
Asociația Mesezene.....	8
37 Kindergarten Valshebstvo	10
Centro Social de Soutelo	12
Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare	13
ARCA Cooperativa Sociale	14
Private pre-school institution Montessori IQ Corner	16
Erasmus Brussels University of Applied Sciences and Arts	18
Rapoarte de țară	19
Belgia	19
Bosnia-Herțegovina	24
Bulgaria.....	28
Ungaria	35
Italia.....	42
Portugalia	48
România.....	52
Observații	57
Concluzii	59
Referințe.....	
Anexe.....	

1. Introducere

Promovarea competențelor de alfabetizare joacă un rol cheie în promovarea coeziunii sociale și reducerea disparităților economice și sociale. Calitatea ECE pune bazele succesului ulterior în viață în ceea ce privește educația, bunăstarea, capacitatea de angajare și integrarea socială și este deosebit de importantă pentru copiii din medii dezavantajate. În 5 din cele 7 țări partenere, procentul mediu de abandon prematur este mai mare decât media UE. Doar Belgia și Bosnia Herțegovina au scoruri mai bune. Cel puțin 4 din cele 7 țări partenere (fără date din BiH) au scoruri sub media OCDE la testul de citire Pisa 2019. Acest proiect READ răspunde pe deplin nevoilor UE de modernizare și îmbunătățire a calității educației timpurii, creșterea competențelor cheie și dezvoltarea profesională a profesorilor și educatorilor, de asemenea datorită cooperării internaționale și schimbului de bune practici.

Metodologia proiectului se bazează pe învățarea reciprocă între parteneri și pe schimbul de bune practici. Acest lucru a fost realizat prin activități comune de formare pe termen scurt a personalului, organizate în fiecare țară parteneră. Scopul proiectului a fost să compună o colecție internațională de bune practici care să susțină dezvoltarea abilităților de bază de citire înainte de începerea procesului propriu-zis de învățare a citirii.

Activitățile de formare s-au concentrat pe observarea activităților de dezvoltare a competențelor de alfabetizare la copiii preșcolari și a activităților de lectură în școala primară. În acest scop, a fost elaborată o schemă uniformă de observare pentru a observa bunele practici, serviciile oferite și calitatea materialelor de predare și formare. În plus, trainingurile au creat oportunități interesante de a colecta date și de a face schimb de informații despre contextele sociale, culturale și educaționale, strategiile, politicile, părțile interesate implicate (publice și/sau private). Fiecare țară a efectuat, de asemenea, un studiu de competență de alfabetizare pentru educatori, profesori și părinți. Un rezumat al fiecărui sondaj, precum și rezultatele observațiilor sunt incluse în această publicație.

2. Parteneri

În acest capitol, descoperiți partenerii implicați în Proiectul Read.

2.1 Galileo Progetti

Galileo Progetti Nonprofit Kft. a fost fondată la Budapesta în 2009. Este o organizație maghiară cu o importantă participare italiană: aparține grupului de afaceri de companii înființat de Cooperativa Socială ARCA din Florența. Galileo Progetti este membru al Rețelei Europene a Întreprinderilor de Integrare Socială ENSIE. Principalele obiective ale Galileo Progetti sunt dezvoltarea sectorului ECEC și a economiei sociale și a sectorului social în general și politicile de incluziune.

Galileo Progetti colaborează cu furnizori locali de servicii ECEC care creează activități STEAM, având ca scop să-i învețe pe copii despre inovare, să-i învețe să gândească critic și să-i învețe cum să folosească ingineria sau tehnologia în proiecte imaginative sau abordări creative ale problemelor din lumea reală, bazate pe matematică, știință și artă.

Galileo Progetti dorește, de asemenea, să dezvolte simțul participării civile și al cetățeniei europene și acordă o atenție deosebită incluziunii persoanelor dezavantajate sau a persoanelor expuse riscului de exclusiune socială, cum ar fi minoritățile rome și persoanele cu dizabilități.

Ne propunem un schimb continuu de bune practici și experiențe între țările Uniunii Europene și colaborăm cu organizații publice și private locale care în mod normal nu sunt foarte active la nivel internațional. Într-adevăr, credem cu tărie că experiențele internaționale sporesc competențele personale și profesionale și au un impact foarte pozitiv asupra calității sectorului social la nivel local.

Galileo Progetti a dezvoltat o rețea largă locală și internațională de întreprinderi sociale, instituții de învățământ, furnizori de VET, organizații publice, asociații și organizații civile.

Conducerea lui Galileo Progetti este convinsă că schimbul de bune practici poate spori dezvoltarea locală și competențele organizațiilor locale, împărtășirea și adaptarea unor procese de formare și de lucru care funcționează bine în sectorul social poate avea într-adevăr un impact semnificativ asupra performanței profesionale și asupra competitivității participanților locali.

Galileo Progetti își propune să sprijine copiii și alte grupuri vulnerabile, cu o atenție specială pentru lupta împotriva discriminării pentru includerea în societate a persoanelor dezavantajate, în special a

persoanelor cu dizabilități, a persoanelor aparținând minorităților, a persoanelor aflate în dificultate economică și cu risc de excluziune socială.

2.2 Asociația MESEZENE

Informatii generale

Asociația Mesezene a fost înființată în 2019 pentru a promova o metodă bazată pe dovezi atât de promovare a abilităților lingvistice la grădiniță, cât și de predare a lecturii în școala primară. Asociația are sediul în Budaörs, Ungaria și este formată din zece membri. Menținem o relație strânsă cu grădinițele (de exemplu, Bóbita Óvoda), școlile primare (de exemplu, Herman Ottó Általános Iskola) și universitățile (de exemplu, Universitatea Eötvös Loránd, Universitatea Károli Gáspár a Bisericii Reformate din Ungaria).

Invenția metodologiei

Lectura ca instrument cultural joacă un rol important în cariera școlară a copiilor. Succesul lor școlar depinde de abilitățile lor de citire. Multe dintre disciplinele viitoare (istorie, literatură, biologie) se bazează pe materiale scrise și, prin urmare, necesită abilități de citire și competențe de citire. Prin urmare, este relevant să le oferim copiilor cât mai multe oportunități de a-și dezvolta lectura. Metoda Mesezene oferă un antrenament de citit pentru copiii de la vârsta de șase ani în ultimul an de grădiniță, precum și o modalitate motivațională de predare a lecturii în școala primară.

Filozofia noastră este de a crea circumstanțe optime pentru copii, pentru a-i învăța să citească „instinctiv” cu cele mai puține eforturi amare. Scopul nostru a fost să dezvoltăm o metodă care să dezvolte abilitățile de citire și să motiveze copiii în același timp. Metoda Mesezene este o nouă abordare maghiară pentru predarea lecturii. Mesezene este un program cu două module care poate fi utilizat în învățământul preșcolar pentru dezvoltarea abilităților de citire și aplicat în școala primară ca instrument pedagogic în predarea lecturii. Metoda aplică un aspect motivațional specific folosind povești și activități de jocuri colective pentru a-i implica emoțional pe copii și pentru a oferi o dezvoltare cognitivă mai profundă.

Publicații

Asociația Mesezene a publicat cărți și cărți de lucru pentru copii care fac metoda noastră mai vie și mai plăcută pentru copii. Publicația noastră oferă material scris, precum și nenumărate imagini colorate și sarcini jucăușe în care copiii se pot exprima prin diferite activități (colorat, desen, pictură sau scris).

Cercetare

Colaboratorii noștri măsoară în mod constant eficacitatea inovațiilor noastre metodologice, deoarece considerăm că practica bazată pe dovezi are o importanță critică - nu doar în disciplina medicală -, ci și în domeniile umane, cum ar fi educația. Studiile noastre au examinat eficacitatea metodei Mesezene asupra conștientizării fonologice, a denumirii rapide automatizate și a memoriei fonologice pe termen scurt. Publicațiile noastre recente în domeniu:

- SZÚCS Antal Mór (2022): Mesezene: Introducerea unei noi abordări maghiare în promovarea abilităților lingvistice pentru a pregăti lectura la grădiniță. În: Márkus Éva – TRENTINNÉ Benkő Éva – ÁRVA Valéria – SVRAKA Bernadett (eds.): Languages, Inclusion, Cultures and Pedagogy: Research and Good Practices 2. Eötvös Kiadó
- SZÚCS Antal Mór – TAR Éva (2020a): A Mesezene program óvodai moduljának hatása a fonológiai feldolgozás műveleteire. In: BÓNA Judit – KREPSZ Valéria (eds.): *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig*. Eötvös Kiadó, Budapest. 67-82.
- SZÚCS Antal Mór – TAR Éva (2020b): A Mesezene módszer óvodai moduljának fonológiai feldolgozási műveletekre gyakorolt hatásának vizsgálata halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél. *Fejlesztő Pedagógia* 31(4-6). 65-74.
- SZÚCS Antal Mór (2019): Fonológiai tudatosság fejlesztése a Mesezene élménypedagógiai módszerével. In: BÓNA Judit (eds.): *Az anyanyelv-elsajátítás folyamata hároméves kor után*, Eötvös Kiadó, Budapest. 307-323.
- SZÚCS Antal Mór – VÁNYI Ágnes (2020): Mesezene módszertan. *Fejlesztő Pedagógia* 31(4-6). 13- 33.
- VÁNYI Ágnes – SÁNDOR Krisztina – SZÚCS Antal Mór (2014): Óvodai Mesezene program: hangulatmesék. *Fejlesztő Pedagógia* 25(2). 48-64.

Diseminare

În fiecare an, asociația noastră organizează mai multe training-uri pentru profesioniști. Suntem dedicați să oferim educatorilor, profesorilor, logopedelor și terapeuților lingvistici cunoștințe profesionale profunde cu privire la abilitățile de alfabetizare timpurie și predarea lecturii. Considerăm că aspectele legate de motivație și divertisment pot fi cele mai eficiente și din partea dezvoltării cognitiv-lingvistice. Pentru a ne îndeplini misiunea, avem două programe de formare separate, aprobate de stat.

Organizarea evenimentelor

- Împreună cu partenerii noștri (de exemplu, Academia Maghiară de Științe) am organizat conferințe pentru profesioniști și tabere de vară pentru copii, cu scopul de a asigura dezvoltarea adecvată a abilităților de lectură de succes.

2.3. Grădinița Valshebstvo 37

Grădinița 37 Valshebstvo este o grădiniță municipală fondată în 1975. Este situată în Sofia, capitala Bulgariei. Oferă servicii educaționale pentru peste 300 de copii, cu vârste cuprinse între 10 luni și 6/7 ani. În cadrul organizației noastre sunt angajate aproximativ 60 de persoane (profesori preșcolari, asistenți medicali, psiholog, logoped, profesor resursă, educatori asistenți, personal tehnic și administrativ, personal de bucătărie etc.).

37 Grădinița „Valshebstvo” are o experiență de peste 40 de ani în educația și îngrijirea copiilor de vârstă fragedă și preșcolară. Respectă toate legile și reglementările naționale în domeniul educației și îngrijirii timpurii. În Bulgaria, există un sistem split. Îngrijirea copiilor de la 0-3 ani este de competența Ministerului Sănătății. Învățământul din Bulgaria este reglementat de Ministerul Educației și Științei. Din 2012, învățământul obligatoriu include doi ani de învățământ preșcolar (începând cu vârsta de 5 ani), înainte ca copiii să înceapă școala primară. Din 2016, există o nouă lege a educației în Bulgaria, Legea educației preșcolare și școlare. Din 2021, învățământul preșcolar obligatoriu începe la vârsta de 4 ani.

Conducerea grădiniței își propune să creeze condiții optime interactive organizaționale și educaționale pentru a stimula dezvoltarea copiilor. Ne propunem calificarea continuă a personalului educațional și needucațional. Profesorii preșcolari sunt înalt calificați și responsabili.

37 Grădinița „Valshebstvo” este foarte activă în diverse proiecte și activități privind educația copiilor. Grădinița colaborează de câțiva ani cu Departamentul de Științe Cognitive și Psihologie, New Bulgarian University, Sofia, Bulgaria, în proiecte de cercetare și aplicație. Pentru copii sunt oferite activități extracurriculare suplimentare precum învățarea limbilor străine (engleză), arte aplicate, dansuri folclorice, balet, dansuri latino-americeane, yoga pentru copii, gimnastică, taekwondo, fotbal. Anual se organizează activități suplimentare pentru copii (excursii, școala verde, școala albă, tabăra de vară).

Nevoile și obiectivele noastre organizaționale:

- Schimb de bune practici și realizări
- Dezvoltarea alfabetizării copiilor
- Cooperare optimă între grădiniță-familie, profesori-părinți

Suntem dornici să împărtășim experiențe cu parteneri din alte țări europene și să aflăm mai multe despre:

- Prevenirea abandonului timpuriu din sistemul educațional
- Dobândirea competențelor de alfabetizare care vor oferi oportunități de dezvoltare personală și socială
- Creșterea competențelor de alfabetizare, în funcție de dezvoltarea copiilor

- Schimb de bune practici
- Dezvoltarea cunoștințelor inițiale și a competențelor informaționale în cea mai fragedă copilărie
- Îmbunătățirea calității învățământului preșcolar ca bază solidă pentru învățarea ulterioară, realizarea și incluziunea socială a copiilor.

Putem contribui la acest proiect prin împărtășirea bunelor practici:

- Asigurarea unui mediu pozitiv pentru fiecare copil
- Implicarea comunității de părinți în activitățile grădiniței
- Sprijin pentru copiii cu cerințe educaționale speciale
- Sprijin pentru implementarea inovațiilor
- Asigurarea activității motrice a copiilor preșcolari în vederea realizării unei dezvoltări personale armonioase
- Promovarea calificării profesionale continue a personalului din domeniul învățământului preșcolar
- Crearea condițiilor pentru facilitarea tranziției copiilor mici din contextul familial la mediul educațional

În calitate de partener vom participa la:

- Pregătirea EVENIMENTULUI COMUN DE FORMARE A PERSONALULUI PE TERMEN SCURT: organizare, implicare a participanților locali, beneficiarilor și părților interesate, auto-învățare, aspecte logistice și probleme de conținut.
- Cercetare și colectare de date NIVEL NAȚIONAL/REGIONAL/LOCAL: cadru legal și financiar, context social, cultural și educațional, strategii, sectoare implicate (public/privat)
- SONDAJUL COMPETENȚELOR DE ALFABETIZARE: distribuție, colectare de CHESTIONARE
- Participarea la realizarea PUBLICAȚIEI FINALE - în limba engleză, între timp rezumatul acesteia va fi tradus de către parteneri în limba fiecărei țări partenere.
- DISEMINARE: Actualizarea PAGINILOR WEB / GRUPURI FB, interne și pentru părțile interesate
- Participarea la RAPORTUL INTERIMAR / FINAL
- Colectarea și gestionarea DOCUMENTELOR JUSTIFICATIVE Vom coordona și depune eforturi suplimentare în:
 - Crearea unui VOCABULAR COMUN
 - Măsurarea INSTRUMENTELOR DE ACHIZIȚIA COMPETENȚEI

2.4. Centro Social de Soutelo

Centro Social de Soutelo este o organizație neguvernamentală, fondată în 1976. Organizația noastră își desfășoară activitatea, în Portugalia, în special în districtul Oporto (Gondomar, Porto și Matosinhos), în domeniile educației timpurii/tineretului, vârstnicilor și intervenția socială și comunitară. Misiunea noastră este „Să satisfacem nevoile și așteptările legitime ale comunității, promovând egalitatea, participarea, cooperarea și solidaritatea”.

Astfel, CSS își propune să sprijine familiile în educația și protecția copiilor, să promoveze bunăstarea vârstnici și să răspundă nevoilor comunității prin răspunsuri sociale tipice și proiecte de intervenție socială. Avem 110 lucrători permanenți în organizația noastră, precum și mai multe persoane care beneficiază de programe ocupaționale pentru sprijinirea inserției profesionale și diverse stagii profesionale și academice. Educația timpurie a copiilor și a tineretului este unul dintre domeniile de bază de intervenție. Sprijinim 138 de copii și tineri, prin diferite activități preșcolare, școlare și extrașcolare. De asemenea, dezvoltăm activități de sprijinire a persoanelor în vârstă și a persoanelor aflate în întreținere (175 persoane). Centro Social de Soutelo dezvoltă și proiecte de intervenție comunitară, intervine în mai multe probleme relevante ale comunității înconjurătoare (sănătate, alcoolism și dependență de droguri, șomaj în grupurile social vulnerabile, sărăcie și excluziune socială) prin finanțarea diverselor entități. Pe lângă grădinița noastră, frecventate de aproximativ 150 de copii, ajutăm și familiile cu vulnerabilitate economică și socială prin proiectele și protocoalele noastre cu Securitatea Socială.

Suntem parteneri în acest proiect și rolul nostru este pregătirea INSTRUMENTELOR DE COMUNICARE EXTERNĂ: Pagina FB, Lista părților interesate; actualizarea PAGINILOR WEB / FB GROUP ale partenerilor, încărcări pe EPRP Erasmus

+ Informații și rezultate principale ale platformei de rezultate ale proiectului, cum ar fi PUBLICAREA FINALĂ în limba engleză și scurte rezumate în limbile partenere, fotografii sau videoclipuri, prezentări, mărturii, materiale de instruire (sau alte materiale relevante).

2.5. Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare

Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare este o instituție de serviciu public descentralizat care aplică politicile Ministerului Educației la nivel județean și care:

- acționează pentru realizarea obiectivelor educaționale prevăzute de Legea învățământului;
- implementează politicile și strategiile Ministerului Educației la nivel județean;
- controlează aplicarea legislației;
- monitorizează calitatea activităților de predare-învățare în conformitate cu standardele naționale/indicatorii de performanță;
- coordonează și controlează activitățile unităților de învățământ și unităților aferente din raza județului;
- controlează, monitorizează și evaluează calitatea managementului unităților și instituțiilor de învățământ;
- asigură, împreună cu autoritățile administrației publice locale, școlarizarea elevilor;
- monitorizează participarea elevilor la ore în timpul învățământului obligatoriu;
- coordonează admiterea la liceu, evaluările naționale, concursurile școlare la nivelul instituțiilor de învățământ din județ;
- coordonează organizarea examenului național de final în învățământ.

Echipa Inspectoratului Școlar Județean Satu Mare își asumă rolul în procesul de dezvoltare a societății prin asigurarea unei relații eficiente între componentele sistemului de învățământ și prin gestionarea optimă a resurselor, cu scopul de a crește gradul de adaptabilitate la așteptările comunitatea și ca școala și profesorii să-și recapete statutul de vectori ai dezvoltării.

2.6. ARCA Cooperativa Sociale

Arca Cooperativa Sociale a fost înființată în 1983 și susține servicii sociale, de asistență și educaționale atât concepute și prestate în mod privat, cât și în acord cu/comandate de administrațiile publice. ARCA lucrează în regiunea Toscana, în provinciile Florența, Livorno, Lucca, Pisa, Pistoia și Siena, cu servicii pentru vârstnici, minori, persoane cu dizabilități, dependenți de droguri, copii mici și persoane cu probleme psihice. Prin numeroasele sale proiecte și intervenții, Cooperativa urmărește bunăstarea generală a comunității și promovarea și integrarea cetățenilor săi, într-o companie care îmbină principiile afacerilor cu cooperarea, participarea și democrația.

Cooperativa implică peste 1.300 de persoane (număr total de membri și angajați).

ARCA este membră a Consorțiului Metropoli, care reunește Cooperative de tip A și B din zona metropolitană (care leagă provinciile Florența, Prato și Pistoia) și promovează Cooperativa asociată. De asemenea, facem parte din Consorțiul Rețelei Pegaso de Cooperare Socială Toscană, care își propune să realizeze o rețea locală stabilă pentru dezvoltare și inovare. Arca, împreună cu alte importante cooperative toscane, a înființat compania Rosalibri S.r.l., pentru a gestiona următoarele structuri: Comunitatea rezidențială pentru pacienți psihiatrici „A. Ponticelli” din Panzano in Chianti, RSA Rosa Libri din Greve in Chianti și RSA Naldini Torrigiani situat în Tavarnelle Val di Pesa. Arca se alătură Ligii Naționale Mutuale a Cooperativelor și a promovat și susținut nașterea a două Cooperative de tip B, Ulisse Cooperativa Sociale și Cooperativa Nuova Chianti, al căror scop este integrarea persoanelor defavorizate pe piața muncii.

ARCA gestionează servicii de educație și îngrijire timpurii din anul 1989. În prezent gestionează, în numele administrațiilor publice sau pe bază privată și pe bază de finanțare de proiecte, aproximativ 90 de servicii pentru copilărie timpurie 0/6 ani: centre de îngrijire a copilului, spații de joacă, copii și centre pentru părinți, servicii suplimentare 0-3, preșcolare (creșe și grădinițe), și activități educaționale după-amiaza cu extinderea ofertei educaționale în grădinițe.

ARCA este deosebit de activă în domeniul ECEC. Din 1989, gestionează servicii ECEC, mai multe grădinițe, precum și centre de joacă și centre pentru copii și familii. Arca administrează aproximativ 90 de servicii pentru copilăria timpurie.

Serviciile noastre ECEC se concentrează pe bunăstarea generală a copilului, adică:

fizică, psihică, emoțională, o bunăstare care să le permită copiilor să beneficieze de noi experiențe, să construiască relații semnificative, să crească după ritmurile și căile personale. Fiecare copil este primit în servicii ca subiect al bogăției, al unei lumi care trebuie respectată și protejată susținută în dezvoltarea sa și

în schimbul zilnic. ARCA a dezvoltat o metodă de ECE adecvată, modernă și incluzivă, bazată pe dezvoltarea abilităților copilului, pe implicarea educatoarelor și a familiilor, pe activități diferențiate și dinamice, cu o atenție deosebită incluziunii copiilor cu competențe diferite și cu respect pentru probleme interculturale. A elaborat standarde de calitate și linii directoare pentru serviciile pentru ECEC. ARCA a colaborat cu Consorțiul Național al Cooperativelor Sociale LEGACCOOP pentru standardizarea criteriilor și liniilor directoare de calitate a serviciilor pentru ECEC, tot în conformitate cu următoarea reformă ministerială a sectorului educațional, care va duce la unificarea serviciilor preșcolare (0/ 6 ani). De asemenea, ARCA gestionează cursuri interne de formare pentru educatorii, coordonatorii, managerii săi timpurii.

ARCA participă la proiectul I.ECEC și anterior la proiectul MECEC+, atât pe ECEC intercultural, cât și incluziv, în care a realizat analiza contextului și nevoilor de formare ale educatorilor în legătură cu educația interculturală, în colaborare cu Universitatea din Florența. Datorită rezultatelor acestui studiu, ARCA a identificat mai bine principalele critici legate de problema educației interculturale. De asemenea, organizația lucrează la o strategie de îmbunătățire a calității serviciilor ECEC și de dezvoltare și modernizare a competențelor educatorilor. ARCA a participat și promovat numeroase proiecte europene (Erasmus+ KA1 și Ka2; Leonardo da Vinci TOI, Partnership ad Mobility; Europe for Citizens; Central European Initiative), inclusiv proiectul MECEC+ și proiectele KA1 Mobility ale VET International Mobility pentru studenți și școala VET personal, în care găzduiesc elevi din educația timpurie în creșele sale. ARCA colaborează permanent cu Galileo Progetti și are o bună experiență în managementul proiectelor europene. În proiect sunt implicați educatorii, coordonatorii și managerii de servicii pentru copilăria ARCA, atât ca formatori, cât și ca cursanți-participanți la implementarea curriculum-ului.

2.7. Instituție preșcolară privată Montessori IQ Corner

Instituția preșcolară privată Montessori IQ Corner, bazată pe celebra pedagogie a Mariei Montessori, este prima instituție preșcolară Montessori din Cantonul Tuzla. Toate programele de învățământ au fost autorizate de Ministerul Educației, Științei, Culturii și Sportului din Cantonul Tuzla.

Montessori este un concept pedagogic recunoscut la nivel mondial. Abordarea Montessori oferă o educație spontană și expansivă, concepută astfel încât copilul să se miște și să lucreze într-un mediu atent pregătit. Se bazează pe filozofia dezvoltării copilului, în care copilul dobândește cunoștințe operaționale despre sferele vieții în care va participa ca adult. Este un sistem educațional holistic și original, care se concentrează pe autoactivitatea copilului și pe ritmul său individual de dezvoltare și care, în același timp, are o abordare unică a tehnicii de învățare. Spre deosebire de instituțiile preșcolare tradiționale din oraș, Instituția Educațională și Pedagogică Montessori IQ Corner oferă un mediu sigur și stimulant pentru învățare, lucru în grupuri mici, dedicare individuală de către profesori, metode eficiente de învățare și curriculum flexibil. Fiecare clasă este formată din cinci arii de învățare: viața practică, senzorială, limbaj, matematică și știință. Instituția preșcolară privată Montessori IQ Corner educă 80 de copii de la 0-6 ani în săli de clasă cu vârste multiple. Instituție preșcolară privată Montessori IQ Corner angajează 9 profesioniști cu normă întreagă pentru educația și îngrijirea timpurii (coordonator, educator- puericultor și profesori preșcolari) și numeroși profesioniști și voluntari cu fracțiune de normă (educatori speciali, instructor de yoga etc). Instituția noastră preșcolară folosește atât limba bosniacă, cât și limba engleză. Prin urmare, copiii au posibilitatea de a învăța mai multe limbi străine simultan, indiferent de dezvoltarea lor actuală sau de mediul social. Avansarea unei limbi materne a unui copil, în sensul vocabularului, este principala condiție pentru a învăța o limbă străină. Învățarea și dobândirea unei limbi se bazează pe stimularea și dezvoltarea abilităților lingvistice: ascultare, vorbire, citire și scriere.

Misiunea Instituției Preșcolare Private Montessori IQ Corner este de a deveni o instituție care sprijină copiii să devină participanți independenți ai societății noastre actuale, folosind metoda Montessori în care „dragostea nu este o dependență, iar disciplina nu este subordonare”. Viziunea unei grădinițe este de a deveni centrul de excelență pentru metoda Montessori în Tuzla și Cantonul Tuzla, ca exemplu de viață în comunitatea mai largă.

Sistemul Montessori subliniază semnificația potențialului inerent al unui copil, precum și dezvoltarea lor naturală. Înțelegerea naturii copilului se bazează pe ideea că copilul are motivația inerentă pentru auto-dezvoltare, care se explică prin deținerea schemei inerente a relației integrale cu mediul și nevoia copilului de libertate. Montessori IQ Corner va oferi împrejurimile, care vor stimula dezvoltarea copilului și

prezența profesorilor care au fost instruiți în metoda Montessori. Acești profesori au cunoștințe despre dezvoltarea copiilor și au competențe speciale pentru a crea învățarea copilului într-un mod natural și spontan. Prin promovarea unei abordări centrate pe copil a învățării și a serviciilor ECEC de înaltă calitate, oferim șanse egale tuturor copiilor în funcție de nevoile și abilitățile lor și promovăm incluziunea socială.

Abordarea Montessori oferă o educație spontană și expansivă, concepută astfel încât copilul să se miște și să lucreze într-un mediu atent pregătit. Prin mișcare, copilul intră în contact cu obiecte, oameni și realitatea de ansamblu; este, ca atare, fiind percepută și asumată. Mediul de susținere Montessori oferă copiilor facilitățile necesare pentru a dobândi abilități de citire și scriere într-un mod natural. O sală de clasă Montessori este un mediu prietenos cu lectura, unde copiii sunt încurajați să dobândească în mod independent cunoștințe și abilități referitoare la sunete, litere și cuvinte. Pe lângă lectura ca atare, se acordă o atenție deosebită activităților de lectură referitoare la geografie, istorie și alte subiecte, care reflectă interesul specific al copiilor. Prin activitățile de proiect, profesioniștii sunt capabili să împărtășească experiențele inovatoare și de succes ale competenței de alfabetizare ale copiilor preșcolari legate de metodologia specifică pe care au folosit-o. Participanții de la MIQ și membrii personalului academic al Universității din Tuzla pot oferi o percepție mai largă și pot contribui la analiza și dezvoltarea rezultatelor finale sub forma unei publicații și pot asigura un beneficiu reciproc pentru parteneri în raport cu obiectivele proiectului.

Viziunea noastră este să devenim centrul de excelență pentru metoda Montessori în Tuzla și Cantonul Tuzla, ca exemplu de viață în comunitatea mai largă. Participarea la proiectul Erasmus+ și oportunitățile de a împărtăși experiență și de a vizita organizațiile partenere europene vor fi unul dintre pașii cheie în crearea unuia dintre cele mai stimulatoare medii și servicii de înaltă calitate ale ECEC în B&H.

2.8. Erasmus Universitatea de Științe Aplicate și Arte din Bruxelles

Erasmus Brussels University of Applied Sciences & Arts (EhB) este o instituție de învățământ superior flamand situată în Bruxelles. Oferă 21 de programe de licență și 4 de masterat în 9 domenii diferite de studiu, care sunt frecventate de peste 5.000 de studenți, grupați în 4 departamente și 2 școli de arte situate în 6 campusuri din oraș.

Departamentele oferă programe de licență cu un accent profesional puternic, în timp ce școlile de arte oferă diplome de licență și masterat în muzică, audio-vizual și arte spectacolului. Universitatea de Științe Aplicate și Arte Erasmus din Bruxelles are 891 de angajați, care reprezintă 493 de echivalent cu normă întreagă (ianuarie 2018). EhB aplică Sistemul European de Transfer de Credite (ECTS), care facilitează compararea curriculumului și mobilitatea studenților. Universitatea de Științe Aplicate și Arte Erasmus din Bruxelles cooperează activ cu Vrije Universiteit Brussels (VUB) din cadrul Asociației Universității din Bruxelles (UAB).

Universitatea de Științe Aplicate și Arte Erasmus din Bruxelles reprezintă curricula orientată spre studenți printr-o colaborare intensă între studenți și lectori. Limba de predare este olandeză, totuși modulele de engleză sunt disponibile pentru studenții. În timpul studiilor, studenții de la EhB sunt implicați în cercetare în curs de desfășurare cât mai mult posibil, promovând o atitudine de inovație și curiozitate. Grupurile de cercetare artistică din cadrul Școlilor de Arte (Institutul Regal pentru Teatru, Cinema și Sunet (RITCS) și Koninklijk Conservatorium Brussel (KCB)) efectuează cercetări artistice și academice, în timp ce mai multe Centre de Expertiză se angajează în cercetări multidisciplinare bazate pe practică.

Politica de internaționalizare a Colegiului Universitar Erasmus din Bruxelles este de a promova o mentalitate și o orientare internațională în cadrul fiecărui student și membru al personalului. Prin urmare, toate școlile participă activ la programul Erasmus + Exchange. De-a lungul anilor, Colegiul Universitar Erasmus a dezvoltat, de asemenea, expertiză în proiectele UE. Colegiul Universitar Erasmus este membru al Grupului Universităților Compostela. Toate departamentele noastre sunt membri activi ai rețelelor tematice internaționale. Colegiul nostru universitar a dezvoltat cursuri în limba engleză în majoritatea programelor sale și a creat oportunități pentru stagii.

Departamentul de formare a cadrelor didactice și educație și îngrijire timpurie:

Prin coaching narativ, creativ și pedagogic creăm conștientizare culturală care le permite oamenilor să se dezvolte personal și profesional. Cercetările noastre științifice practice despre, printre altele, „Diversattude” și „O școală pentru profesioniști sensibili la cultură” ne oferă instrumente de profesionalizare a educatorilor pentru copii și a profesorilor preșcolari și primari.

3. Rapoarte de țară

3.1. Belgia

3.1.1. Contextul educațional

În Belgia, comunitățile (flamandă, franceză și germană) sunt responsabile de educație. Comunitățile flamandă, franceză și germanofonă au fiecare sisteme educaționale autonome. Guvernul federal are doar câteva responsabilități în domeniul educației: determinarea duratei și intervalului de vârstă a învățământului obligatoriu, a criteriilor pentru calificări recunoscute și a reglementărilor de pensionare pentru profesori și personalul educațional. (OCDE, 2015) Instruirea în fiecare comunitate este oferită în limba comunității în cauză. (Eurydice, s.d.) În această publicație vom evidenția doar sistemul educațional al Comunității Flamande.

În comunitatea flamandă, școlile se bucură de un grad înalt de autonomie, care face parte din Constituția Belgiei, „Libertatea educației”. Libertatea de învățământ dă dreptul oricărei persoane fizice sau juridice de a fonda o școală. Această „libertate de organizare” permite, de asemenea, fiecărei școli să își dezvolte propriile politici educaționale, inclusiv propriul plan pedagogic, metode de predare, curriculum și orar, precum și să-și numească propriul personal. Deși, școlile care primesc finanțare publică sunt obligate să funcționeze într-un cadru de reglementare, acestea se bucură în continuare de „autonomie considerabilă”. (OCDE, 2015)

Școlarizarea în comunitatea flamandă este obligatorie de la vârsta de cinci până la optsprezece ani. Până la vârsta de cincisprezece ani, studiile la zi sunt obligatorii. Începând cu 15 ani, există posibilitatea de a se angaja în școlarizare cu frecvență redusă și de a alege o cale de învățare structurată care combină învățământul profesional cu frecvență parțială într-o instituție de învățământ cu angajarea cu fracțiune de normă. (Eurydice, s.d.)

Sistemul școlar este organizat în patru etape principale, precedate de o ofertă neobligatorie de învățământ preșcolar (2,5 – 6 ani), care este gratuită.

Învățământ preșcolar (2,5 – 6 ani)

- Învățământ primar (6 – 12 ani)
- Învățământ secundar – prima treaptă (12 – 14 ani)
- Învățământ secundar – treapta a doua (14 – 16 ani)
- Învățământ secundar – treapta a treia (16 – 18 ani)

Toți elevii care au obținut un certificat de studii medii superioare pot accesa învățământul superior. Instituțiile de învățământ superior organizează programe de studii care au ca rezultat gradul de licență, master sau doctorat. De asemenea, învățământul profesional superior face parte din nivelul de învățământ superior.

Majoritatea școlilor din Flandra fac parte dintr-o rețea de educație. În Flandra, există trei rețele de educație:

- GO! Educația este rețeaua oficială de educație organizată de Comunitatea Flamandă.
- Învățământul public sprijinit de guvern cuprinde școli conduse de autoritățile municipale sau provinciale.
- Învățământul privat sprijinit de guvern este organizat de o persoană sau organizație privată.

Rețeaua este formată în principal din școli catolice. De asemenea, include școli care nu au legătură cu o religie (de exemplu, școli Freinet, Montessori sau Steiner) care aplică metode de predare specifice.

Curriculum:

Pentru învățământul preșcolar, guvernul flamand a definit obiective largi de dezvoltare, în termeni de cunoștințe, înțelegere, abilități și atitudini. Cuvântul „dezvoltare” se referă la un proces de creștere, posibile „căi” de a obține rezultate. Fiecare copil trece prin acest proces în ritmul său. Aceste obiective de dezvoltare sunt scopuri și nu trebuie neapărat atinse.

Obiectivele de dezvoltare formează curriculum-ul de bază comun. Acestea sunt împărțite în 6 domenii de învățare:

- om și societate: conștientizarea de sine, abilități sociale, societate, timp și spațiu
- educație fizică: competențe motrice, stil de viață sănătos și sigur, integrare socială;
- educație artistică: arte vizuale, muzică, teatru, dans, media și atitudini;
- cunoștințe de limba olandeză: ascultare, vorbire, citire, scriere, lingvistică;
- știință și tehnologie: natură, tehnică;
- inițiere matematică: numere, măsurare și spațiu (inițiere geometrică).

Pentru învățământul primar și secundar, țintele naționale sunt stabilite de guvernul flamand. Fiecare organ de conducere sau consiliu școlar trebuie să includă aceste obiective în curriculum, dar modul în care aceste obiective de dezvoltare sunt traduse într-un curriculum este decis de școală. Școlile decid în mod autonom cu privire la metodele lor de învățământ, curriculum, orar și recrutarea personalului lor. (Hulpia, 2014).

3.1.2. Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

Pentru învățământul preșcolar din Flandra, cele trei rețele educaționale majore au toate obiectivele care sunt legate de conștientizarea fonologică (recunoașterea și experimentarea grupurilor de sunete, sunete și rime) și conștientizarea fonemică. Pentru cunoașterea literelor există așteptări diferite între rețelele educaționale. Rețeaua educațională catolică afirmă că copiii cu vârste cuprinse între patru și șase ani

trebuie să distingă literele de alte caractere și să recunoască o anumită literă printre alte litere și cuvinte. , copiii ar trebui să poată recunoaște unele litere individuale folosind termenul literă, cum ar fi, de exemplu, literele propriului nume. Pe de altă parte, Rețeaua GO! prescrie ca la sfârșitul învățământului preșcolar copiii să recunoască și să numească cel puțin 10 litere. Alte obiective de dezvoltare legate de competențele de alfabetizare timpurie sunt legate de citirea funcțională, înțelegerea lecturii și motivația lecturii.

Profesorii creează un mediu de învățare bogat și stimulant pentru ca copiii să poată atinge aceste obiective de dezvoltare. Copiii pot explora materiale de lectură și materiale de scrisori în colțurile de lectură sau în bibliotecile de clasă. Profesorii preșcolari pregătesc diferite activități de învățare în care cărți sau povești sunt aduse la viață, prin activități creative folosind metode ludice și bazate pe artă. Lectura nu se limitează la colțul de lectură, ci este integrată în mediul clasei. Plăcerea de a citi este stimulată și prin integrarea povestirii sau citirea unei cărți în rutina zilnică.

Pentru învățământul primar, lista de scopuri și obiective precizează că elevii sunt conștienți și pot folosi seturi de concepte lingvistice, inclusiv termeni fonologici precum „sunet”, „vocală” și „rimă”. În primul an în învățământul primar, se acordă multă atenție denumirii literelor, recunoașterii lor și realizării de legături sunet-litere. În plus, se alocă mult timp citirii cuvintelor (lectura holistică). De asemenea, se citește în mod regulat o carte sau un text și se face o activitate care are legătură cu o carte sau o poveste. În plus, alte activități de lectură includ citirea cu voce tare, citirea în tăcere și înțelegerea citirii. Se acordă atenție aplicării ideilor dintr-un text în mediul propriu. (Vanbuel, Boderé și Van den Branden, 2017)

Organizații non-profit care susțin competențele de alfabetizare:

Iedereen leest

„Iedereen Leest” („Toată lumea citește”) este o organizație non-profit care dorește să inspire oamenii să citească (mai mult). Organizația pune accent pe rolul crucial al lecturii pentru plăcere în procesul de alfabetizare: „Mai multă lectură pentru plăcere, mai mulți cititori”. Organizația a fost fondată de guvernul flamand și este finanțată de Flanders Literature (fondul flamand pentru literatură).

Pentru a încuraja implicarea copiilor, tinerilor și adulților în lectură, Iedereen Leest conectează oameni și organizații în rețele și comunități (locale) din Flandra și Bruxelles.

Iedereen Leest coordonează programe pentru diferite grupe de vârstă:

- „Boekstart” (Bookstart), un program pentru bebeluși și copii mici (și părinții lor)
- „Voorleesweek” (Săptămâna citirii cu voce tare) se concentrează pe bucuria și beneficiile citirii cu voce tare pentru copii.
- „Jeugdboekenmaand” (Luna cărții pentru copii) celebrează cărțile pentru copii în școli, biblioteci și librării.
- „Leesjury” (panoul de lectură pentru copii) pentru copiii cu vârsta între 4 și 18 ani

Scopul acestor inițiative este de a face lectura mai vizibilă și de a dezvolta programe pentru biblioteci,

școli, centre de îngrijire a copiilor și alte organizații pentru a împărtăși metode și idei pentru a spori implicarea în lectură.

(site-ul web Iedereen Leest: <https://www.iedereenleest.be/english>)

bibliotecile din Bruxelles

Boekenbende (Echipă de carte)

Prin proiectul „Boekenbende”, bibliotecile motivează familiile să le citească copiilor, trimițând în familie ambasadori de lectură acasă. Pentru acest proiect lucrează cu voluntari, studenți care merg la citit în cel puțin cinci săptămâni consecutive. În această perioadă, va avea loc și cel puțin o vizită la bibliotecă, pentru ca familiile să cunoască biblioteca publică locală.

Bruxelles citește cu voce tare

Prin povestiri multilingve, bibliotecile doresc să acorde mai mult spațiu și atenție diversității limbilor vorbite la Bruxelles. În această configurație multilingvă, povestea va fi citită în olandeză și în altă limbă. Sunt implicați povestitori din diferite comunități.

3.1.3. Bună practică

3.1.3.1 Sprijinirea competențelor de alfabetizare prin proiecte tematice în clasa a III-a preșcolară

În timpul vizitei de studiu în Belgia, care a avut loc în februarie 2020, una dintre observații a avut loc în două grupe de clasa a treia (copii 5 – 6 ani) la grădinița Heilige Familie Schaarbeek din Bruxelles. Cele două clase au fost formate fiecare din 24 de copii și doi profesori. Școala urmărește un model de co-predare, în care responsabilitățile de predare pentru copiii din ambele clase sunt împărțite între doi profesori. La momentul vizitei noastre copiii lucrau la proiectul „Spațiu și planete”. Dezvoltarea competențelor de alfabetizare este stimulată prin experiențe și activități ludice în care copiii interacționează cu limbajul, cărțile și tipăriturile în diverse moduri.

În primele zile ale săptămânii de proiect, profesorul introduce în general subiectul, dar și mult timp și atenție este dedicată cunoașterii interesului copiilor față de subiect. Copiii au ocazia să propună idei, activități și materiale pentru a explora tema. În acest fel, profesorul îi ține pe copii implicați în activități, iar copiii experimentează o mare autonomie.

Observarea activităților a avut loc miercuri, care a fost a treia zi a săptămânii proiectului. Pentru a începe ziua, profesorul a avut o discuție de grup cu copiii, care face parte din rutina lor zilnică. În timpul discuției de grup, profesorul a pus diferite întrebări referitoare la tema spațiului și planetelor. Copiii pot pune întrebări sau pot spune ceva legat de subiect. Ulterior, profesorii au continuat cu un experiment „Saturn versus Pământ”, în care copiii trebuiau să ghicească dacă Saturn și/sau Pământul vor pluti sau se vor scufunda. Pentru a face experimentul vizibil copiilor, Saturn a fost demonstrat printr-un balon mare roșu,

plin cu aer. Pământul era reprezentat de un balon albastru mai mic, plin cu nisip. Copiii au învățat că planetele au caracteristici diferite, de ex. volum, densitate,... și, prin urmare, se comportă diferit.

După acest experiment, copiii au fost liberi să exploreze și să descopere mai multe despre spațiu și planete în diferite activități de colț care sunt răspândite în două camere. Activitățile includ diverse materiale de învățare pentru alfabetizarea emergentă:

- experiment de plutire și scufundare la pânza freatică: copiii pot pune diferite obiecte în pânza freatică și pot descoperi dacă obiectele se scufundă sau plutesc. Copiii scriu pe cartonașe pregătite de profesor, trebuie să completeze ceea ce au observat în timpul experimentului. Există sarcini suplimentare pentru copiii care doresc să exploreze în continuare plutirea și scufundarea.

- colț de lectură îmbogățit cu stele: copiii pot citi sau se uită în diferite tipuri de cărți legate de tema „planete și spațiu”: cărți ilustrate, cărți informative, cărți științifice, cărți fantezie

- activități motorii fine

- colț de fantezie care a fost decorat ca o stație spațială

- jocuri pe tema spațiului și planetelor

- modelul de scriere „steaua”, care este un exercițiu de pregătire pentru scris.

În timpul acestor activități copiii experimentează multă autonomie, deoarece ei pot decide singuri ce activități doresc să facă. Prin crearea unui mediu bogat de alfabetizare și prin organizarea de activități captivante, profesorii contribuie la o atitudine pozitivă față de citit și scris cu copiii.

3.2. Bosnia-Herțegovina

3.2.1. Context educațional

În 2003, Ministerul Afacerilor Civile al Bosniei și Herțegovinei a inițiat adoptarea a patru legi-cadru în domeniul educației (Legea-cadru a învățământului preșcolar în Bosnia și Herțegovina, Legea-cadru a învățământului primar și secundar în Bosnia și Herțegovina, Legea-cadru pentru învățământul și formarea profesională secundară din Bosnia și Herțegovina, Legea-cadru pentru învățământul superior din Bosnia și Herțegovina). Acesta a fost primul pas către reforma educațională, precum și eligibilitatea pentru integrarea în UE. Învățământul regional din Bosnia și Herțegovina este împărțit de competențele Entităților Republicii Srpska, zece cantoane din Federația Bosniei și Herțegovinei și districtul Brčko din Bosnia și Herțegovina. Fiecare dintre cele douăsprezece unități are propriul Minister al Educației, legi în domeniul educației și un buget pentru educație. La nivel de entitate, Federația Ministerului Educației și Științei are un rol de coordonare asupra celor zece cantoane. Legile-cadru în diferite domenii ale educației prezintă uniform politicile și legile regionale ale cantoanelor și entităților, precum și raionul Brčko, sunt determinate de politici individuale specifice și suplimentare, care sunt în concordanță cu legile-cadru la nivel național. La nivel național au fost înființate trei agenții de învățământ: Agenția pentru Învățământul Preșcolar, Primar și Secundar, Agenția pentru Dezvoltarea Învățământului Superior și Asigurarea Calității și Centrul de Informare și Recunoaștere a Documentelor din învățământul superior. În ceea ce privește regional și nivelul fiecărui canton, Bosnia și Herțegovina a înființat nouă institute pedagogice/educaționale care sunt responsabile cu evaluarea și monitorizarea instituțiilor de învățământ, elaborarea curriculei, afirmarea de noi abordări și metodologii de învățare, organizarea de formare pentru profesioniști și alte activități similare. Aceste instituții au elaborat și implementat diferite legi care sunt în conformitate cu legile-cadru ale educației (standarde pedagogice, reglementări pentru profesioniști și instituții etc.).

Educația incluzivă a fost principala temă a reformei educaționale în ultimii 15 ani în Bosnia și Herțegovina și este adesea înțeleasă greșit de către părțile interesate din acest domeniu. Educația incluzivă din BIH este încă la început, în ciuda faptului că este susținută legal din 2004. Actualul sistem de educație pentru copiii cu nevoi educaționale speciale din Bosnia și Herțegovina este organizat în trei forme de bază: educație în școli speciale, clase speciale în școli obișnuite și în școli obișnuite (incluzive). Copiii cu nevoi educaționale speciale frecventează școlile de învățământ special sau școlile primare obișnuite, la care sunt trimiși de către Comisia pentru clasificare care evaluează gradul și tipul de handicap. Este important de menționat că recomandarea Comisiei privind educația unui copil cu dizabilități nu este obligatorie, iar părinții iau decizia finală privind școală ce va urma copilul lor (Dizdrević, Mujezinović & Memišević, 2017). Majoritatea părinților nu țin cont de sfaturile Comisiei și își înscriu copilul cu dizabilități într-o școală obișnuită, ceea ce înseamnă că merg la școală fără sprijin suplimentar din partea profesorilor de educație specială. Toate cele de mai sus afectează evaluarea generală și monitorizarea numărului de copii cu dizabilități în școli, precum și calitatea implementării educației incluzive în Bosnia și Herțegovina.

Cadrul legii preșcolare stabilește înscrierea obligatorie a tuturor copiilor în învățământul preșcolar cu cel puțin trei luni în anul înainte de școală. Instituțiile preșcolare vor oferi aceste programe gratuit cel puțin trei ore pe zi, fără a include alimentația, plasarea și îngrijirea copiilor în timpul muncii parentale (Instituția Ombusmenului pentru Drepturile Omului B&H). Învățământul preșcolar obligatoriu pentru toți copiii preșcolari adoptat din 2007 încă nu este o practică permanentă în toate regiunile și cantoanele din Bosnia și Herțegovina. Acest lucru indică faptul că Bosnia și Herțegovina nu are un sprijin sistematic sau un sistem de pregătire a copiilor pentru școală la nivel național. Acest program obligatoriu de educație preșcolară ca minim necesar al educației preșcolare este susținut de organizații neguvernamentale și diferite proiecte. Cooperarea dintre școlile preșcolare și școlile primare trebuie continuată și organizată în ambele moduri. Coordonarea activității comune între instituțiile preșcolare și școlare împuternicește motivația și atitudinea pozitivă a copiilor față de un nou mediu școlar și stabilește relații sociale pozitive. Tranziția copiilor de la grădiniță la școală ar trebui să implice trei aspecte: sprijinirea părinților pentru a-și pregăti mai ușor copilul pentru școală, organizarea grădinițelor și pregătirea planului de lucru pentru școală, și responsabilitatea școlii de a lua în considerare o mare varietate de nevoi și diferite abilități de dezvoltare a copiilor (Halilović, 2018).

3.2.2. Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

Școlile din Bosnia și Herțegovina își încep educația formală la vârsta de 6 ani prin înscrierea în clasa întâi a școlii elementare, care este obligatorie. Înainte de a se înscrie în școlile primare, toți copiii sunt obligați să participe la un program de pregătire preșcolară la vârsta de 5 ani (cu un an înainte de înscrierea în școala elementară). Cu toate acestea, în acel program de pregătire, copiii nu sunt obligați să învețe niciun conținut academic, cum ar fi cifre și/sau litere. În ceea ce privește rezultatele lecturii, copiii sunt așteptați să învețe să citească în clasa a II-a a școlii elementare. Obiectivele curriculumului pentru clasa întâi a școlii elementare sunt legate de învățarea literelor, citirea cuvintelor scurte și învățarea scrisului. Astfel, nu i-am evaluat pe elevii clasei I cu privire la fluența citirii, deși unii copii învață să citească în clasa I (Memišević et al., 2019).

În primul semestru al clasei I se pune accent pe dezvoltarea abilităților de vorbire și fonemie. Profesorul va folosi forme de exprimare și exerciții adecvate unui copil de șase ani (revestirea poveștilor, jocuri cu cărți și obiecte, cântare de cântece, descriere la nivel de percepție a obiectelor și ființelor cu antrenarea tuturor simțurilor, conținut imagine) (Curriculum-cadru pentru clasa I, 2009).

Profesorii din instituțiile preșcolare folosesc în mare parte imagini, cântece și obiecte concrete pentru a dezvolta jocuri adecvate pentru copii. În clasa I a școlii primare se acordă atenție dezvoltării vorbirii și expresiei orale, exerciții de citire, înțelegere și reproducere a lecturii. Dacă copiii ar avea dificultăți, profesorul va încerca să ajute și să rezolve problemele prin muncă răbdătoare și persistentă (Curriculum-

cadru pentru clasa I, 2009).

Organizarea și rezultatele copiilor depind de motivația subiectivă a profesorului din instituțiile preșcolare și școlile primare. În Montessori IQ Corner, profesorii promovează adesea abilitățile de citire de bază, cum ar fi identificarea fonemelor sau combinarea gândirii materiale tipice Montessori sau jocuri de limbaj cu copiii în timpul liber. Acestea includ materiale de grafeme senzoriale și manipulative și obiecte legate de grafeme specifice, desenarea și scrierea literelor în diferite texturi (nisip, orez etc.) și identificarea sunetelor în cuvinte, activități de manipulare cu grafeme și argilă și identificarea sunetului în cuvântul sau obiectul din imagine, cântatul cântecelor sau povestirea cu imagini și activități de mișcări... Profesorii trebuie să organizeze activități în timpul săptămânii legate de tema săptămânii/lunilor și trebuie să ofere materiale specifice inspirate din pedagogia Montessori legate de acea temă în domeniul învățării limbajului, cosmic și matematic. Profesorii în fiecare săptămână trebuie să ofere și să organizeze cel puțin o activitate pe zi legată de învățarea limbilor străine (care include povestirea, învățarea cântecelor și jocul de alfabetizare cu litere, rimă etc.)

Unele dintre cele mai populare activități în instituțiile preșcolare și în clasa întâi sunt:

- Copiii trebuie să găsească în cameră un obiect care începe cu un anumit fonem sau să includă un anumit fonem în cuvânt (în primul rând, la mijloc, la sfârșit);
- Copiii trebuie să asculte cântecele sau natura din jurul lor și să recunoască și să descrie sunetele pe care le-au auzit...
- Copiii asociază obiectul sau imaginea cu grafeme și foneme;
- Copiii trebuie să identifice fonemele (primul, la mijloc, la sfârșit) în corelație cu grafemul.

Educația în B&H este, de asemenea, foarte fragmentată, cu paisprezece organisme guvernamentale responsabile de educație într-o țară de numai 3,3 milioane de oameni și 422.645 de studenți. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că costurile de personal pentru funcționari, profesori, conducători de școli și personal nedidactic reprezintă peste 90% din cheltuielile pentru educație, comparativ cu media UE de 77%. Acest lucru lasă foarte puțin spațiu pentru a cumpăra materiale și echipamente de învățare, pentru a oferi instruire pentru profesori sau pentru a îmbunătăți mediile de învățare din școală. Grădinița și școlile publice au o lipsă de materiale didactice (cărți, manuale, jucării de calitate, ...) și TIC în clasă.

În Montessori IQ Corner nu este recomandată utilizarea TIC. Profesorii prezintă doar o dată pe săptămână materiale relevante prin TIC. De obicei, vineri, copiii pot viziona documentare sau desene animate care sunt în corelație cu activitățile de învățare. Grădinița dispune de o bibliotecă și colț de lectură care poate fi folosită ca spațiu de organizare a activităților de lectură în grup cu copiii conduse de profesor sau loc de odihnă și lectură a copiilor în grupuri mici sau individual. Referitor la curriculum. În timpul săptămânii, profesorul oferă o enciclopedie adecvată, cărți cu diferite tipuri de povești, texte de reviste sau cântece. Săptămânal, profesorii învață despre termeni și cuvinte noi despre BHS și engleză. Cardurile de nomenclatură Montessori sunt folosite pentru construirea vocabularului și a conceptelor în toate domeniile. Aceste carduri sunt în principal în limba engleză.

3.2.3. Bună practică

În timpul instruirii din Bosnia și Herțegovina, participanții au observat activități de învățare a limbii cu ajutorul materialelor specifice Montessori, precum și o activitate de povestire cu ipostaze de yoga pentru copii.

Una dintre activitățile din timpul antrenamentului a fost o clasă de yoga cu copii de la 5-6 ani, care include prezentarea poveștii și învățarea limbilor străine în mod diferit. Profesorul și instructorul de yoga au pregătit povestea „Jenny’s winter walk”, o poveste despre yoga pentru copii, scrisă de Giselle Shardlow. Profesorul a ales această poveste deoarece tema lunară a curriculum-ului preșcolar era „Iarna”, iar tema săptămânii era „Hibernarea”. Această poveste include o plimbare prin pădure și învățare despre animale și natură în timpul iernii și este legată de programele și cunoștințele descrise de curriculum.

Profesorul a citit povestea în limba bosniacă și a prezentat ipostaze de yoga legate de propozițiile și pozițiile din carte. Copiii au trebuit apoi să repete aceste ipostaze și numele lor în carte. La final, profesorul și copiii au discutat despre intriga poveștii, despre personaje și despre noi cunoștințe despre iarnă, despre viața animalelor iarna și despre schimbările naturii pe timp de iarnă.

În timpul acestor activități participanții au citit și au urmat povestea cu materiale în limba engleză. De asemenea, toți participanții puteau participa la cursul de yoga.

Videoclipul poveștii poate fi găsit pe Youtube

(<https://www.youtube.com/watch?v=yfSa2pQq4S0>)

3.3 Bulgaria

3.3.1 Contextul educațional

În Bulgaria, există o lege pentru învățământul preșcolar și școlar. Această lege tratează relațiile sociale, legate de asigurarea dreptului la învățământul preșcolar și școlar, precum și mecanismul, funcțiile, organizarea, conducerea și finanțarea sistemului de învățământ preșcolar și școlar. Legea învățământului preșcolar și școlar este obligatorie pentru toate instituțiile de învățământ din țară.

Ordonanța № 5 din 03.06.2016 pentru învățământul preșcolar.

Prezenta ordonanță definește standardul educațional de stat pentru învățământul preșcolar, precum și:

1. conducerea activităților din învățământul preșcolar;
2. cerințe pentru aplicarea unui program;
3. o metodă de interacțiune a participanților în procesul de învățământ preșcolar.

(2) Standardul educațional de stat este o compilație de cerințe privind rezultatele învățământului și definește următoarele:

1. direcțiile educaționale aplicate în învățământul preșcolar;
2. scopurile și conținutul ariilor educaționale separate;
3. cerințe privind rezultatele învățământului pentru fiecare arie de învățământ și pe grupe diferite de vârstă.

Ordonanța nr. 6 din 11.08.2016 pentru implementarea limbii literare bulgare, modificată în Ziarul Național, numărul 67 din 26.08.2016, în vigoare din 01.09.2016. Această ordonanță definește standardul educațional de stat pentru implementarea limbii literare bulgare în sistemul de învățământ preșcolar și școlar.

Ordonanța pentru educația incluzivă, care definește standardul educațional de stat pentru educația incluzivă. Ordonanța definește relațiile sociale, legate de asigurarea unei educații incluzive pentru copiii și elevii din sistemul de învățământ preșcolar și școlar, precum și activitățile instituțiilor din sistemul de sprijinire a dezvoltării personale a copiilor și elevilor.

Ordonanța 15 pentru statutul și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, directorilor și altor pedagogi specialiști. Acest standard creează o condiție prealabilă pentru creșterea autorității și a statutului social al pedagogilor specialiști, construirea unui sistem de calificare continuă, perfecționare profesională și de dezvoltare a carierei.

Regulamentul de înființare, funcționare și activitățile consiliilor publice. Consiliul public este o instituție de sprijinire a dezvoltării grădiniței și a școlii și permite un control civil asupra managementului acestora.

Ordonanța №15 pentru controlul grădinițelor și școlilor. Inspekția este un proces de creare a unei evaluări de expertiză complete și independente a calității educației oferite de grădiniță sau de școală la o anumită etapă a activităților acestora și definește sferile de îmbunătățire.

Ordonanță pentru finanțarea instituțiilor din sistemul de învățământ preșcolar și școlar

Tabelul sistemului educațional bulgar

Nr.crt.	Etape ale educației	Vârsta (în ani)	Clasa	Instituția
1.	Pepiniera	8 luni-2, 3 ani	0	Creșa Grădinița
2.	Învățământul preșcolar	Până la 6-7 ani	0	Grădinița
3.	Școala elementară (etapa inițială a învățământului primar)	7-11 ani	1-4	Școala
4.	Școala medie (etapa preliceală a învățământului primar)	11-14 ani	5-8	Școala
5.	Liceul	14-19 ani	8-12	Școala
6.	Școala secundară - educație specializată	15-19 ani	9-12	Școala
7.	Studii superioare	De la 18-19 ani		Universitatea

Includerea copiilor care au nevoie de sprijin pentru dezvoltarea lor personală și socială devine o strategie contemporană de umanizare a relațiilor sociale, prin remodelarea modelelor educaționale tradiționale. Ideea că un asistent didactic, la grupa a treia pregătitoare, ar putea sprijini activitățile profesorilor, pentru copiii cu CES, este în curs de aprobare.

Grădinița este instituția în care copiii sunt pregătiți pentru școala elementară. Grădinița este instituția specifică responsabilă de pregătirea copiilor pentru lectură. Vârsta variază de la 3 la 7 ani în etapa preșcolară. Educația propriu-zisă a citirii începe în clasa întâi.

Scopul educației în limba maternă la grădiniță este formarea unei expresii verbale adecvate și a unei comunicări verbale cu ceilalți, bazată pe stăpânirea limbii literare a culturii lor.

Una dintre principalele sarcini ale educației în limba maternă este de a dezvolta o cultură solidă a vorbirii. Această sarcină este relevantă în special la vârsta preșcolară și necesită multă atenție pentru finalizarea ei completă până când copilul este înscris la școală.

O altă sarcină esențială, care este deosebit de relevantă pentru copiii din grupa a treia (5-6 ani), este **pregătirea pentru educația de alfabetizare**. Copiii trebuie să dobândească o nouă atitudine față de vorbirea orală ca realitate lingvistică. De asemenea, pentru copil aceasta este prima dată când vorbirea devine obiect de studiu și analiză. Realizarea acestei sarcini este semnificativ dificilă, deoarece până acum copilul a folosit vorbirea doar unilateral - deoarece perceperea și exprimarea gândurilor se realiza doar intuind sensul lor, fără a avea în vedere structura vorbirii. În timpul pregătirii pentru educația de alfabetizare, copiii devin conștienți de principalele elemente lingvistice (sunet, cuvânt, propoziție), pentru a dezvolta o abilitate de analiză a vorbirii și pentru a-și construi discursul, în mod conștient și de bună voie. Accentul acestor sarcini este ca ele să fie aplicate grupei de vârstă a treia, totuși într-o formă mai simplă ele pot și ar trebui rezolvate în prima și a doua grupă de vârstă. Pentru a face acest lucru,

profesorul trebuie să formuleze sarcina, astfel încât sunetele, cuvintele și propozițiile să fie folosite în mod intenționat. De exemplu, când lucrați la pronunție în loc să spuneți „Numiți un obiect cu „R””, s-ar putea spune „Numiți un cuvânt, care conține sunetul „R””.

Copiii care au 6 sau 7 ani își încep studiile școlare. La începutul anului școlar, după ce copiii din prima grupă s-au adaptat cu succes, specialiștii pedagogici efectuează o evaluare timpurie a nevoii de sprijin pentru dezvoltarea personală a copiilor. Pentru această evaluare ei folosesc un test de screening pentru notarea stadiului de dezvoltare și a funcționării copilului. Fiecare părinte este informat despre modul în care se face evaluarea, i se prezintă rezultatele și, dacă este necesar, împreună cu coordonatorul grădiniței, decide tipul de sprijin pentru dezvoltarea personală – general sau suplimentar. La sfârșitul anului școlar, toți copiii de vârstă preșcolară susțin un test de pregătire școlară, care își propune să definească punctele forte și punctele slabe, pentru a depista zonele care le-ar putea fi dificile.

Conform Ordonanței nr. 5 pentru învățământul preșcolar, **monitorizarea realizărilor copilului se face (prin teste de diagnosticare)** de către cadrele didactice din grupa respectivă la începutul și la sfârșitul anului școlar. Monitorizarea realizărilor se face pentru fiecare grupă de vârstă. Cadrele didactice o fac în conformitate cu metodele și formele și cu rezultatele așteptate de la art. 28 alin.2 din Ordonanță. Rezultatele copiilor sunt notate în registrul grupului. Grădinița, precum și școala (pentru grupele preșcolare), eliberează adeverință pentru învățământul preșcolar obligatoriu pentru copiii din grupele pregătitoare la absolvirea preșcolarului. Nivelul de pregătire al copilului pentru începerea clasei I la școală este consemnat în certificat, precum și rezultatele așteptate ale copilului conform directivelor educaționale.

În cazul în care sănătatea și dezvoltarea copilului interferează cu cerințele pentru înscrierea în clasa I și există recomandări în certificat privind înscrierea cu condiția să se acorde sprijin suplimentar pentru dezvoltarea personală a copilului, atunci începerea școlii poate fi amânată cu un an conform termenilor și condițiilor definite în standardul educațional de stat pentru educația incluzivă.

3.3.2 Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

Dintre toate sarcinile pregătitoare pentru alfabetizare, analiza sonoră (fonetică) a cuvântului este esențială, deoarece conține nucleul central al percepției fonematice. Aceasta nu este doar cea mai importantă sarcină, dar este și cea mai complexă, cea mai dificilă de înțeles și cea mai consumatoare de timp. Prin urmare, această sarcină este dată în grupa a treia de vârstă la grădiniță, în timp ce munca la celelalte sarcini începe mai devreme și se pregătește pentru finalizarea cu succes a analizei sonore (fonematică) a cuvântului. Scopul final al pregătirii educației de alfabetizare este atingerea fonemului și realizarea relației dintre sunet și fonem, iar ulterior copilul ar putea progresa cu ușurință la realizarea relației dintre fonem și literă.

Principala metodă de formare a percepției fonematice este examinarea vorbirii. Copiii învață că cuvintele

sunt formate din sunete diferite, pronunțate unul după altul și pot fi multe sau puține. Așa învață copiii să analizeze fonematic un cuvânt. Pentru a finaliza toate aceste sarcini ale analizei fonematice a unui cuvânt, se folosesc diverse modalități metodice, dintre care unele sunt aceleași pentru analiza cuvintelor unei propoziții și analiza silabelor unui cuvânt. De asemenea, se folosește intonația, prezentarea vizuală și modelarea structurii sonore, prin jetoane, scheme, jocuri etc. În a treia și a patra grupă pregătitoare, copiilor li se dau sarcini de evaluare a abilităților de vorbire o dată sau de două ori pe săptămână. Accentul se pune pe percepția corectă, pronunția corectă, respirația vorbirii, exprimarea intonațională a vorbirii.

Ceea ce urmează în educația de alfabetizare este citirea unei silabe, abilitatea de a amesteca sunete într-o silabă. Unitatea principală de citire în metoda analitico-sintetică a sunetului este silaba, un nou algoritm de citire cu accent pe vocale, adică citirea pozițională. Copiii își îndreaptă atenția către vocală și schimbă consoana în funcție de vocală. Aceasta se realizează prin:

- Citirea consoanei combinate cu toate vocalele (ma, mo, me, my, mi, mu);
- Citirea cuvintelor, modificate prin schimbarea vocalei (dam, dim, dem; look, leek; tick, tack, tock);
- Citirea silabelor în proces de modificare, prin abac grafic cu două sau trei rânduri.

Cititul și scrisul sunt stăpânite simultan. Elevii de clasa întâi sunt familiarizați cu un sunet și forma lui tipărită, litera. Ei sunt învățați să citească și să scrie simultan litere cursive – litere mici și mari. Alte metode și tehnici sunt jocurile didactice, conversațiile, discursurile, vizualizarea etc. Se recomandă analizarea cuvintelor cu două silabe (ex. tuna).

1. Selectarea sau alegerea cuvintelor potrivite – cu două silabe cu silabe deschise.

2. Prezentarea și vizualizarea unui cuvânt.

Includerea termenului „cuvânt” și modelarea cuvântului care ar urma să fie analizat, după care se arată împărțirea silabică a unui cuvânt (cu pumnul sub bărbie). După efectuarea analizei, se introduce termenul „silabă” și se determină plasarea acestuia, ordinea și numărul de silabe.

La modelarea compoziției fonemice a cuvântului se realizează simultan vizualizarea obiectivă și schematică. În timpul analizei fonemice, în fața copilului există o poză cu un obiect ilustrat, iar sub imagine se află o schemă grafică a compoziției fonemice a cuvântului. Alături de poză și schemă se află în fața copilului un număr de jetoane (pot fi de o culoare sau multicolore, într-una sau mai multe forme geometrice, în funcție de sarcina analizei fonemice). Prin intonație, ulterior fonemele din cuvânt sunt împărțite. Copilul le fixează pe schemă cu o acțiune vizuală specifică. În acest fel, jetoanele sunt folosite de copil ca înlocuitori pentru foneme. Capacitatea de a muta jetoanele, precum și de a le schimba, lua, adăuga etc., îi oferă copilului posibilitatea de a înțelege că sunetele dintr-un cuvânt pot fi, de asemenea, schimbate sau înlocuite, iar înlocuirea unui sunet cu altul schimbă complet cuvântul, adică în acest fel copilul ajunge la realizarea funcției semantice a sunetului, care este rezultatul final al analizei fonemice în această etapă (сал – сол; път – пет; гора – гара; кула – кола; билет – балет). De obicei, copiii modelează compoziția fonetică a unui cuvânt cu simboluri similare. Cu toate acestea, mai târziu, atunci când copiii învață bine sarcina, aceasta ar putea fi complicată nu numai prin definirea numărului și ordinii

sunetelor, ci și a tipului, caracterului lor - vocale și consoane. Apoi i se oferă copilului înlocuiri diferențiate – jetoane bicolore sau două obiecte geometrice. Pe lângă complicarea sarcinii structurii fonemice a cuvintelor analizate, ele modelează cuvinte care merg de la cuvinte cu două silabe deschise (cum ar fi *роза, риба, куче*) la cuvinte cu vocale și consoane ordonate diferit (cum ar fi *слон, заек, вълк*).

În acest fel, prin intonație și modelare, activitatea devine accesibilă copiilor de vârstă preșcolară pentru observare și învățare. De aceea le considerăm a fi principalele metode de pregătire pentru educația de alfabetizare. Scopul final al pregătirii pentru educația de alfabetizare este conștientizarea relației grafeme-foneme.

În timpul pregătirii pentru lectură la vârsta preșcolară se folosesc broșuri didactice, care sunt alese de specialistul pedagogic din fiecare grupă. Hotărârea se ia la un consiliu pedagogic și este coordonată de Consiliul Public al grădiniței. Fiecare cadru didactic poate folosi literatură aprobată de Ministerul Educației și Științei, poate pregăti materiale didactice individuale pentru îmbunătățirea competențelor – predarea materialelor noi pentru exerciții, stabilirea cerințelor pentru caiete cu rânduri înguste și largi pentru scrierea fragmentelor de litere, etapele inițiale ale scrierii, cuvinte, propoziții. La vârsta preșcolară se exersează doar fragmentele de litere, deoarece copiii trebuie să le poată încadra în rânduri înguste și late. Inițial, cartea ABC, cartea de lectură, caietele de lucru și materialele didactice suplimentare sunt utilizate în timpul educației propriu-zise de alfabetizare a copiilor.

De mare importanță sunt jocurile didactice pentru dezvoltarea atenției auditive ca deprindere de a găsi sursa și locația sunetului. Se folosesc instrumente muzicale sau jucării care produc sunet. Auzul fonematic îi ajută pe copii să distingă fonemele doar prin ascultare. Jocurile didactice cu complexitate crescută sunt folosite în grup. Sunt utilizate metodele de urmărire a vorbirii, intonația și modelarea.

3.3.3 Bună practică

Mai jos vă prezentăm un rezumat al planului de lecție prezentat într-una dintre grupurile pregătitoare preșcolare, grupa „Detski svyat”, copii de 6-7 ani din grădinița 37 „Valshebstvo”, în cadrul evenimentului comun de formare pe termen scurt a personalului de la Sofia, Bulgaria, 23-27.05.2022.

Tema principală a lecției: „Sunetul și litera M”

Domeniul educațional: Limba bulgară

Cuvinte cheie: nume, literă, sunet, cuvânt;

Obiectiv: Pregătirea pentru alfabetizarea copiilor;

Sarcini:

1. Sarcini cognitive:

- Determinați sunetul de la începutul, mijlocul și sfârșitul cuvântului. Recunoașterea literei cu care este scris sunetul;

2. Aranjarea literelor și formarea cuvintelor din trei-patru litere.

- Sarcina educațională: Respectarea regulilor atunci când se lucrează în grupuri mici.

3. Emoțional - sarcini de evaluare:

- Exprimarea satisfacției personale cu privire la obținerea rezultatelor;
- Formarea abilităților pentru stima de sine și împărtășirea emoțiilor/empatie/.

Metode:

- Conversație, discuție, lucru în grupuri mici, exercițiu grafomotor, modelare activă, exercițiu de joc cu componentă didactică.

Tehnici:

- Provocarea și clarificarea întrebărilor, motivare, instrucțiuni, încurajare, autoevaluare, evaluare - analiză.

Mijloace și materiale: cântec, fișe de lucru, litere magnetice de la A la Z; flori de carton, coli A4; autocolante - embleme ale echipelor; decor tematic și rechizite, tablă magnetică.

Mijloace tehnice - CD player, card de memorie flash. Integrare și legături interdisciplinare:

Domenii educaționale: „Cunoașterea și înțelegerea lumii”, „Muzică”, „Cultură fizică”, „Matematică”.

Pregătirea preliminară:

- Ei fac analize sonore ale cuvintelor;
- Asamblează puzzle-uri din imagini pe un suport vizual;
- Ei recunosc și încearcă să reproducă litere și sunete în jocuri, cu ajutorul materialelor plastice, nisipului, pietricelelor și nu numai.

Rezultate așteptate:

Copilul:

- își întărește abilitățile de a determina succesiunea vocalelor în fluxul vorbirii din imaginea inițială, determină primul, ultimul sunet și cel din mijlocul cuvântului;
- are o idee generală despre literă și sunet;
- aranjează literele și formează un cuvânt scurt, familiar.

DEMERSUL PEDAGOGIC:

1. Scurtă gimnastică și un cântec pentru a concentra atenția copiilor asupra începutului lecției.

2. Tema introductivă pentru copii:

„De la o vârstă fragedă, lui Petya îi plăcea să citească. Visul ei era să ajungă la castelul cunoașterii. Mama i-a explicat că va trebui să depășească multe obstacole. Ea a pornit și a ajuns într-o poiană. Era presărată cu flori. Trebuie să ghicească numele florilor.”

(Copiii numesc floarea – floare de mac („MAK” în bulgară). Vă arăt o imagine a florii de mac. Copiii pronunță cuvântul: „MMMAAAKKK”.)

Cu copiii determinăm primul, ultimul și sunetul din mijlocul cuvântului.

Continuați cu jocul „Jocul de cuvinte vii”. Fiecare copil are un șablon pentru analiza sunetului. Ei rostesc din nou cuvântul mac, arătând cu un deget locul fiecărui sunet. Ei iau cărțile roșii și albastre și le așează pe șablon, determină vocalele și consoanele.

Faceți diferența dintre vocale și consoane.

Ei se ridică să spună numele fiecărui copil, despărțindu-le în silabe, bătând din palme, mărșăluind și punând pumnul sub bărbie.

Pentru următoarele activități copiii lucrează în grupuri mici.

Activitatea 1: Există un plic cu o scrisoare sub masă. Pe masă sunt imagini.

Copiii de la această masă trebuie să ridice doar poza care începe cu această literă.

Activitatea 2: Spun cuvinte, copiii bat din palme doar dacă există un sunet corespunzător în cuvânt.

Activitatea 3: Antrenează-te cu trei mașini. În primul cărucior sunt animale ale căror nume încep cu primul sunet „K”. A doua trăsură - sunetul „K” este în mijlocul cuvântului, în a treia trăsură - este la sfârșitul cuvântului.

Activitatea 4: Jocul „LANȚUL DE CUVINTE” - Fiecare grup primește un plic cu poze ale animalelor.

Regulile jocului - fiecare cuvânt ulterior trebuie să înceapă cu ultimul sunet al cuvântului anterior.

Activitatea 5: Există o grilă pătrată pe o coală. Instrucțiunile sunt date pe partea legendei. Copilul urmează calea săgeții, numărând prin câte pătrate trebuie să treacă. Ajunge la capăt și găsește un plic sigilat. Îl deschide. Sarcina este de a aranja numerele de la 1 la 5 într-o succesiune numerică. Întoarce cărțile cu numerele și copiii citesc „BRAVO” (care înseamnă „bună treabă”). Petya ajunge la castelul cunoașterii. Cu „abacul grafic” arătăm modul de a pronunța o silabă.

Din prezentare confirmăm formarea unei silabe. La final - Un cântec despre litere. Jocul „Rege, Portal”.

3.4 Ungaria

3.4.1 Contextul educațional

În Ungaria, îngrijirea și educația instituțională a copiilor sunt responsabilitatea a două ministere separate. Creșa pentru copii de 0-3 ani este gestionată de sectorul social, în timp ce educația preșcolară și școlară pentru copiii de 3-16 ani este gestionată de domeniul educației.

Creșa poate fi administrată de întreprinderi publici, municipali și privați. Instituțiile de stat și municipale își oferă serviciile gratuit, în timp ce instituțiile private funcționează pe bază de plată. Munca lor a fost revizuită în anul 1997 XXXI. Legea privind protecția copiilor și administrația tutelii. În conformitate cu aceasta, creșa este o formă de îngrijire de zi pentru copii, ca parte a îngrijirii de bază a copilului. Creșa este o instituție care asigură îngrijire și creștere profesională copiilor cu vârsta cuprinsă între douăzeci de săptămâni și trei ani. Dacă copilul a împlinit vârsta de trei ani, acesta poate rămâne în creșă până la sfârșitul anului de îngrijire a creșei. (Legea XXXI din 1997 privind Protecția Copilului și Direcția Tutela.) În conformitate cu secțiunea 42 (1) din Legea privind protecția copilului {denumită în continuare: Legea privind protecția copilului}, dacă un copil nu este încă pregătit pentru învățământul preșcolar, poate fi educat și îngrijit în grădiniță până la 31 august după vârsta de patru ani. De asemenea, grădinița poate oferi educație timpurie și îngrijire pentru copiii cu nevoi educaționale speciale până la vârsta de 6 ani. Pe lângă îngrijirea de bază, creșa mai poate ajuta familiile cu consiliere, îngrijirea periodică a copiilor, exploatarea unui hotel pentru copii, exploatarea unui grup de joacă și îngrijirea copiilor la domiciliu, închirierea de jucării și echipamente și mese pentru copii.

Școlarizarea maghiară este reglementată de legea CXC din 2011 care a fost modificată de mai multe ori. Unic în Europa, educația preșcolară este obligatorie în Ungaria, așa că învățământul obligatoriu începe la vârsta de 3 ani și durează până la vârsta de 16 ani. Grădinițele pot fi conduse de municipalități, biserici și sectorul privat (fundații, asociații).

Grădinița este o instituție de învățământ pentru copii, de la vârsta de trei ani până la începutul școlii obligatorii. Copilul frecventează grădinița cel puțin patru ore pe zi de la începutul anului școlar în anul în care împlinește vârsta de trei ani până la data de 31 august. Grefierul - în cazul instituțiilor bisericesti și private - întreprinzătorul - poate, la cererea părintelui și cu acordul directorului și tutorelui, să renunțe la obligația de a urma învățământul preșcolar obligatoriu până la împlinirea vârstei de cinci ani.

Școlile primare și gimnaziale pot fi întreținute de către stat și biserici, precum și sectorul privat (fundații, asociații).

Etapele activității pedagogice în instituțiile publice de învățământ sunt următoarele:

I. O etapă a învățământului preșcolar care începe când copilul împlinește vârsta de trei ani și durează până la începerea școlii obligatorii.

II. Faza de învățământ primar, care începe în primul an, durează până la sfârșitul celui de-al optulea an și este împărțită în două părți:

1. inferioară, începând cu clasa întâi și terminând cu a patra,
2. gimnaziu/superioară, care începe cu clasa a V-a și se termină cu clasa a VIII-a.

III. Faza de învățământ secundar, care începe în clasa a IX-a și se termină la sfârșitul clasei a XI-a sau a XII-a.

În Ungaria, legea privind învățământul public clasifică dificultățile specifice de învățare în două tipuri:

1. „Tulburare BTMN”

- a. categoria juridică
- b. oferă beneficii într-o anumită măsură
- c. oferă servicii speciale

2. Nevoi educaționale speciale (CES)

- a. categoria juridică
- b. oferă beneficii într-o măsură mai largă
- c. oferă servicii educaționale speciale

1. BTMN (Legea privind educația publică 2011. CXC. 4. § 25)

- Tulburare de integrare, învățare și comportament (Beilleszkesedés, Tanulási, Magatartási zavar)
- „Performanță semnificativ mai scăzută față de vârsta sa, are probleme cu relațiile sociale, sau are dificultăți de învățare, sau are dificultăți de comportament, sau prezintă dificultăți în integrarea în comunitate, sau prezintă dificultăți în dezvoltarea personalității”
- Tulburări de învățare
 - o Dislexie (tulburări de citire)
 - o Disgrafie (tulburare de scriere)
 - o Discalculie
- ADHD
- Tulburare de integrare

Beneficii pentru copiii cu BTMN:

- Eligibil pentru servicii de educație specială
- Educator pentru copiii cu nevoi speciale:
 - Terapeutul de vorbire și limbaj (SLT)
 - „Educator de dezvoltare”
 - Are competențe similare cu ENS, DAR:
 - Sprijină copiii numai cu SUPRAVEGHERE asigurată de SNE.
- Timp prelungit în sarcinile/testele scrise
- Opțiunea de a face o prezentare orală în loc de teste scrise.

2. Nevoi educaționale speciale (Public Educational Act 2011. CXC.4. §. 25)

- Nevoile speciale ale unui elev pot fi
 - o locomotorie,

- o senzorial,
- o intelectuală sau
- o tulburări de vorbire,
- o în cazul co-apariției mai multor handicapuri, cu handicap cumulativ,
- o are tulburare de spectru autist sau
- o suferă de alte tulburări de dezvoltare psihică (tulburări severe de învățare, atenție sau comportament).
- Pe baza opiniei profesionale a comitetului de experți.

Beneficii pentru copii cu CES:

- Eligibil pentru servicii de educație specială
 - o Tipul și volumul serviciului prestat sunt declarate de către Serviciile Profesionale Pedagogice la nivel județean
- Acomodări specifice dizabilităților de citire și scriere
 - o Ortografia nu este notată
 - o Activați prin utilizarea unei tastaturi
 - o Timpul alocat extins pentru un test
 - o Permite prezentări verbale
 - o Scutirea de la nota de limbă străină

Pași pentru identificarea dislexiei

Identificarea și evaluarea dislexiei este un proces continuu de colectare a informațiilor pe o perioadă de timp. Acest lucru necesită o abordare comună și schimbul de cunoștințe între profesioniști.

Protocolul pentru diagnosticul și terapia copiilor dislexici și disgrafici din Ungaria a fost modificat de CXC 2011. Legea privind Învățământul Public Național și 15/2013. (II. 26.) este reglementată de decretul EMMI privind funcționarea instituțiilor de serviciu profesional pedagogic.

Potrivit acestora, o investigație privind dislexie sau riscul de dislexie poate fi inițiată de către părinte și instituția publică de învățământ cu care copilul are un raport juridic. Organizația îndreptățită să stabilească diagnosticul este instituția de serviciu profesional pedagogic, care este organizată la nivel județean în Ungaria, astfel încât să funcționeze instituții membre în toate sediile raionale. Investigațiile încep în instituțiile membre raionale, însă, în cazul în care starea copilului pare gravă în ceea ce privește dificultățile preconizate de citire-scriere sau citire-scriere, ancheta este finalizată de comitetul județean de experți. Examinarea copilului este efectuată de o echipă formată dintr-un logoped, un psiholog și un medic pediatru. Dislexie-disgrafie resp. există un protocol bine definit pentru evaluarea riscurilor, care, dacă este necesar, dezvăluie starea unui copil cu rezultatele testelor suplimentare.

La efectuarea diagnosticului, comisia de experți stabilește condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca copilul să sufere cel mai mic dezavantaj în timpul studiilor. În Ungaria, școlile sau cursurile de logopedie sunt organizate pentru copiii diagnosticați „cu risc de dislexie”, ceea ce înseamnă segregare temporară, din care elevii sunt integrați în școlile și clasele copiilor cu dezvoltare tipică după unul sau doi ani de

școală. Cu toate acestea, marea majoritate a copiilor învață într-un mod integrat de la început cu beneficiile oferite de comitetul de experți: dezvoltări individuale organizate individual, asistență individuală în timpul predării, forme speciale de evaluare, utilizarea instrumentelor TIC...

La intervale regulate, copiii sunt supuși unei examinări la serviciul pedagogic care le-a eliberat diagnosticul.

3.4.2 Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

Curriculumul național de bază cuprinde următoarele competențe, în concordanță cu valorile europene:

- Competențe de învățare
- Competențe de comunicare (limba maternă și limbă străină)
- Competențe digitale
- Competențe matematice și de gândire
- Competențe personale și de relație socială
- Competențe în creativitate, creație creativă, autoexprimare și conștientizare culturală
- Competențele angajaților, inovației și antreprenoriale.

Ungaria este singura țară europeană în care (din anul școlar 2015-16) învățământul cu frecvență de zi a grădiniței face parte din învățământul general obligatoriu. Programul național de bază al învățământului preșcolar formează baza învățământului preșcolar din Ungaria (Decretul Guvernului 363/2012. XII. 17.). Grădinița este o instituție care educă un copil de la vârsta de trei ani până la începutul școlii obligatorii (Legea CXC din 2011 privind Învățământul Public Național). Programul de bază oferă un cadru pentru educația preșcolară, dar oferă și o mare libertate metodologică pentru profesorul preșcolar. Principiul este centrat pe copil, scopul fiind dezvoltarea personalității copilului, luând în considerare diferențele și caracteristicile individuale. Scopul educației preșcolare este de a promova dezvoltarea armonioasă a copiilor preșcolari, dezvoltarea trăsăturilor de personalitate ale copiilor, reducerea dezavantajelor, luând în considerare vârsta și caracteristicile individuale, precum și diferite rate de dezvoltare. În consecință, sarcina învățământului preșcolar obligatoriu de la vârsta de trei ani în anul școlar 2015/2016 este de a satisface nevoile fizice și psihice ale copiilor preșcolari, inclusiv dezvoltarea unui stil de viață sănătos, emoțional, moral și valoric.

În Ungaria, învățământul public dorește să se asigure că abilitățile de citire ating nivelul necesar pentru învățarea independentă până la sfârșitul școlii primare, urmând un protocol bine gândit. Pentru aceasta este disponibilă o rețea de dezvoltare bazată pe rezultatele procedurilor de diagnosticare pas cu pas.

1. La vârsta de trei ani, copiii nevorbitori care prezintă simptome de tulburare de limbaj sunt internați în îngrijire (terapie, instruire la domiciliu sau consiliere) după un screening logopedic obligatoriu. Logopedia pentru copii se poate desfășura în cadrul serviciului pedagogic de către un logoped la gradinita,

sau în regim ambulatoriu în instituția de domiciliu sau în sectorul privat.

2. La vârsta de cinci ani, după ce se efectuează un alt screening logopedic (terapie, antrenament la domiciliu sau consiliere).

Îngrijirea poate fi asigurată de un profesor de dezvoltare în cadrul grădiniței, sau de un logoped în serviciul pedagogic din cadrul grădiniței, sau în regim ambulatoriu în instituția de domiciliu sau în sectorul privat.

3. La începutul clasei I se realizează ancheta DIFER, care este o procedură standardizată de cartografiere a diferitelor zone ale maturității școlare. Ținând cont de acest lucru, copiii sunt plasați în terapie de dezvoltare sau logopedie cu ajutorul specialiștilor din școală, serviciul pedagogic sau sectorul privat.

4. Dacă copilul nu a reușit să-și depășească deficiențele semnificative de limbaj în timpul învățământului preșcolar, este posibil să urmeze primii doi ani sau partea inferioară a așa-numitei ore de logopedie, unde, pe lângă numărul mic de clase, dezvoltările zilnice individuale de logopedie - sesiuni pedagogice de dezvoltare, ajută elevul să-și dezvolte abilitățile de limbaj scris.

Trebuie remarcat faptul că una dintre metodele de predare a lecturii maghiare este o procedură de prevenire a dislexiei. Metoda a fost elaborată de Ildikó Meixner, un logoped-psiholog de renume internațional, cu maximă atenție pentru particularitățile limbii maghiare, caracteristicile specifice vârstei copiilor și rezultatele științifice ale psihologiei lecturii. Este, de asemenea, o procedură care necesită timp pentru a dezvolta abilitățile de citire.

3.4.3 Bune practici

Metoda Mesezene este un program cu două module care poate fi utilizat fie în învățământul preșcolar pentru pregătirea abilităților de citire, fie în învățământul primar ca instrument pedagogic în stadiile incipiente ale predării citirii. Ambele opțiuni oferă un sistem care poate fi aplicat pe parcursul întregului an școlar. Potrivit autorilor, pentru a dezvolta o capacitate de citire cu succes, este esențial să se aplice un sistem motivațional adecvat care să atragă emoțional copiii. Cu această metodă, acest scop este atins prin intermediul diverselor povești și jocurilor colective. Aceste specificități pot avea un efect pozitiv și asupra inteligenței emoționale și sociale a copiilor, cu toate acestea, această presupunere necesită investigații suplimentare într-o etapă ulterioară.

Metoda conectează sunetele vorbirii la simboluri, contribuind astfel la dezvoltarea conștientizării tipăririi, contribuind în același timp la consolidarea sistemului fonologic. Vocalele și consoanele sunt marcate printr-un sistem de simboluri separat; mai mult, constituirea asociației este bine separată și în timp. În ultima etapă a programului, pictogramele care simbolizează sunete sunt „citite împreună”. Acestea sunt întotdeauna silabe închise (VC). Articulația bazată pe imaginea vocalelor și consoanelor formează baza unuia dintre etapele fundamentale ale predării lecturii, amestecarea literelor și contribuie la dezvoltarea conștientizării tipăririi și formarea sintezei în conștientizarea fonologică. În plus, programul include, de

asemenea, dezvoltarea conștientizării fonemelor explicite în care copiii sunt rugați să identifice sunetele reale ale vorbirii.

În acest sistem de asociere specific metodei, vocalele sunt conectate la culorile și emoțiile baloanelor. Prin urmare, este o sarcină comună în timpul aplicării de a numi baloanele colorate (fie pe baza culorii lor, fie a calităților asociate, cum ar fi sunetul vorbirii sau emoția), care poate afecta capacitatea de denumire rapidă automatizată.

Studii

Szűcs și Tar au efectuat două studii în domeniu: unul cu copii care se dezvoltă în mod tipic și trăiesc în orașe din Ungaria (Szűcs – Tar 2020a) și unul cu copii care trăiesc în circumstanțe dezavantajate din punct de vedere social și economic într-un mediu rural (Szűcs – Tar 2020b).

Cel mai mare efect poate fi detectat la nivelul fonemului în domeniul identificării. În această sarcină, nu numai comparațiile intragrup, ci și intergrup au evidențiat diferențe semnificative în ambele studii prezentate. În studiul copiilor care trăiesc în condiții tipice, sarcina de sinteză a fonemelor a arătat diferențe semnificative în comparațiile intragrup, în timp ce acest lucru nu a fost prezent în termeni intergrup. Cu toate acestea, în cazul copiilor care trăiesc în condiții dezavantajate din punct de vedere social și economic, gradul de dezvoltare este probabil mai mare, deoarece a existat o diferență semnificativă statistic nu numai în comparația grupurilor, ci și între grupuri. Nu a existat nicio diferență detectabilă în niciunul dintre studiile din subtestul de ștergere a fonemului.

Am fi putut prezice rezultatele prezente cu cunoașterea profundă a metodei, întrucât instruirea le oferă copiilor participanți o serie de elemente care contribuie la consolidarea categoriilor fonologice și la amestecarea sunetelor vorbirii. Cu toate acestea, nu există nicio instrucțiune implicită sau explicită în metodologia pentru sarcina de ștergere a fonemului, deci nu este o coincidență că cercetarea de față în acest domeniu nu a relevat nicio diferență detectabilă între grupul de studiu și cel de control.

La nivel de silabă se poate observa un fenomen interesant între rezultatele celor două studii. În sarcina de identificare mai simplă, grupul de studiu al copiilor dezavantajați a prezentat o îmbunătățire semnificativă atât în comparațiile intergrup, cât și în cele intragrup. În acest sens, copiii care trăiesc în condiții tipice au avut rezultate mai bune doar în comparație intragrup. Pe de altă parte, în cazul ștergerii silabelor, numai copiii care trăiesc în condiții tipice au atins diferențe semnificative statistic în comparația intragrup.

Rezultatele prezente pot fi interpretate astfel: copiii dezavantajați social și economic prezintă o dezvoltare mai conturată și concentrată în identificarea mai simplă a silabelor, în timp ce în cazul ștergerii mai complexe, la nivel de operație, nu există un efect detectabil. În schimb, în cazul copiilor care trăiesc în condiții tipice, antrenamentul are un efect mai mare în cazul unei operații mai complicate de ștergere a silabelor.

Din datele prezentate, putem concluziona că metoda influențează conștientizarea fonologică la diferite niveluri lingvistice și aspecte operaționale. La nivel de silabe, în cazul copiilor care trăiesc în condiții mai bune, efectul este mai pronunțat în sarcinile operaționale, în timp ce în cazul copiilor defavorizați efectul poate fi depistat mai bine în sarcinile de identificare. În acest din urmă caz, putem vorbi despre o

dezvoltare mai profundă, relevată atât în comparațiile intragrup, cât și intergrup, în ceea ce privește identificarea fonemelor și amestecarea arată reactivitate la programul de antrenament. Acest lucru este foarte important, deoarece accesul la foneme și operația de sinteză efectuată cu acestea oferă o parte semnificativă a aspectelor lingvistice din spatele abilităților de citire. Dezvoltarea preșcolară a acestora poate contribui în mare măsură la succesul învățării ulterioare a citirii.

Când comparăm cele două studii, putem concluziona că efectul asupra conștientizării fonologice este chiar mai pronunțat în rândul copiilor aflați în circumstanțe dezavantajate din punct de vedere economic și social decât la copiii care trăiesc în medii urbane tipice. Semnificația descoperirii constă în faptul că asistența lingvistică în această relație poate fi critică pentru perspectiva vieții ulterioare. Cu toate acestea, rezultatele ar trebui tratate cu prudență deoarece subiectul actual se referă la studii pilot cu un număr relativ mic de cazuri.

În niciunul dintre studii, niciunul dintre testele de denumire automatizate nu a arătat diferențe semnificative statistic între grupurile comparate. Grupul de control nu a arătat o diferență semnificativă între cele două evaluări în niciunul dintre cele două studii, în timp ce copiii care trăiesc în circumstanțe urbane au avut rezultate mai bune în comparație cu ei înșiși în ceea ce privește acuratețea denumirii culorilor și ritmul denumirii obiectelor. Grupul de examinare al copiilor dezavantajați din punct de vedere social și economic a produs, de asemenea, rezultate mai bune la unul dintre indicatorii RAN examinați: au denumit culorile mai rapid în comparația în cadrul grupului. Acest lucru poate fi legat de activitatea rapidă de denumire automatizată utilizată în metoda Mesezene, care se desfășoară cu baloane colorate. Denumirea rapidă automatizată este unul dintre principalii precursori pentru abilitățile de citire. Întrucât deficiența în etapa de viață preșcolară este un bun precursor pentru tulburarea de citire ulterioară, îmbunătățirea performanței RAN ar putea produce rezultate mai bune în abilitățile ulterioare de citire.

Pe baza studiilor efectuate până în prezent, metoda nu pare să influențeze memoria fonologică pe termen scurt, deoarece niciunul dintre studii nu a arătat o diferență detectabilă între grupurile examinate. Deoarece cercetările sugerează că nivelul de dezvoltare a conștientizării fonologice la nivel de fonem este un bun predictor al succesului citirii cuvintelor, se așteaptă ca copiii care participă la program să aibă succes în etapele incipiente ale învățării citirii.

3.5 Italia

3.5.1 Contextul educațional

Sistemul de educație și formare din Italia include toate nivelurile, de la educația timpurie la învățământul superior. Organizarea școlilor este împărțită în principal în școli de stat, administrate și finanțate prin fonduri asigurate de bugetul Ministerului Educației, Universității și Cercetării și școli nestatale, care pot fi egale sau private.

În Italia, art. 33 din Constituție permite entităților și persoanelor fizice să înființeze școli și institute de învățământ. Școlile definite ca non-statale pot fi de trei tipuri: egale, neegale și străine. Școlile egale desfășoară un serviciu public, iar recunoașterea egalității le garantează autonomie din punct de vedere cultural și educațional și calificarea de a elibera calificări cu aceeași valoare juridică ca și școlile de stat. În schimb, pentru elevii care frecventează în mod regulat școli non-peer, chiar dacă îndeplinesc obligația de educație, la sfârșitul fiecărui parcurs școlar, aceștia vor trebui să susțină un examen de eligibilitate, deoarece școlile non-peer nu pot emite calificări cu certificate legale, nici certificate intermediare sau finale cu valoare de atestare legală. În Italia există o prezență mai mare a sectorului public decât a sectorului privat, de fapt, chiar și în Toscana atât grădinițele, cât și școlile primare sunt în mare parte deținute de stat.

Grădinița din Italia

Educația și îngrijirea timpurii se organizează separat în funcție de vârsta copiilor: 0-3 ani și 3-6 ani. Ambele oferte constituie „sistemul integrat 0-6” și nu sunt obligatorii.

Grădinița se adresează tuturor băieților și fetelor cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani, putând fi administrată de stat, de autoritățile locale, direct sau prin stipularea de acorduri de către alte organisme publice sau private. Întrucât înființarea grădinițelor de stat nu satisface cererea, școlile nestatale (atât private, cât și municipale) primesc subvenții de la stat, cu condiția respectării anumitor condiții considerate esențiale pentru funcționare. Pe lângă subvențiile de stat, există fonduri, directe către școli sau indirecte prin familiile elevilor, prevăzute de legile regionale. Are ca scop promovarea la copii consolidarea identității („eu sunt”), dobândirea autonomiei („pot”), dobândirea de abilități („știu, știu să fac”) și trăiesc primele experiențe de cetățenie („eu și ceilalți din lume”). Aceste scopuri sunt urmărite prin construirea unei învățări de calitate, desfășurată într-un mediu incluziv garantat de profesionalismul profesorilor și dialogul în consecință cu familiile și comunitățile.

În anul 2012, obiectivele de atins au fost stipulate în „Orientările naționale pentru programa școlii de grădiniță și ciclul I de învățământ”. La grădiniță, acest lucru se întâmplă prin definirea a cinci „domeni de experiență” care le permit profesorilor să ghideze, să organizeze și să modeleze activități și experiențe care vizează creșterea abilităților globale ale copiilor:

- eul și ceilalți;

- corp și mișcare;
- imagini, sunete, culori;
- cuvintele și discursurile;
- cunoașterea lumii.

Scopurile experienței sunt stabilite la sfârșitul grădiniței și constituie repere de neevitat, trasee culturale și didactice pentru finalizarea acțiunii educaționale și a dezvoltării integrale a persoanei. În 2018, Comitetul Științific Național a actualizat orientările naționale cu Noile Scenarii în care se face referire la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene și la obiectivele stabilite de ONU în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Prin urmare, aici se pune accent pe două aspecte foarte importante: educația pentru cetățenie și durabilitate.

Orientările naționale pentru curriculum stabilesc că, la sfârșitul celor trei ani de grădiniță, fiecare copil și-a dezvoltat niște abilități de bază care îi structurează dezvoltarea personală:

„Își recunoaște și își exprimă emoțiile, este conștient de dorințe și frici, simte starea proprie și a celorlalți. Are o relație pozitivă cu propria corporalitate, a câștigat suficientă încredere în sine, este conștient progresiv de propriile resurse și limitări, la nevoie știe să ceară ajutor. Manifestă curiozitate și dorință de a experimenta, interacționează cu lucrurile, mediul și oamenii, percepând reacțiile și schimbările acestora. Împărtășește experiențe și jocuri, folosește materiale și resurse comune, abordează treptat conflictele și a început să recunoască regulile de comportament în contexte private și publice. A dezvoltat o aptitudine pentru a pune întrebări cu sens pe probleme etice și morale. Captează diferite puncte de vedere, reflectă și negociază semnificații, folosește erorile ca sursă. Știe să povestească, să descrie situații și experiențe trăite, comunică și se exprimă cu o pluralitate de limbi. Demonstrează primele abilități de tip logic, începe să interiorizeze coordonatele spațiu-timp și să se orienteze în lumea simbolurilor, reprezentărilor, media, tehnologiilor. Detectează principalele caracteristici ale evenimentelor, obiectelor, situațiilor, formulează ipoteze, caută soluții la situațiile problematice ale vieții cotidiene. Este atent, se pasionează, devine conștient de procesele efectuate și le documentează. Se exprimă într-un mod personal, cu creativitate și participare, este sensibil la pluralitatea de culturi, limbi, experiențe.

Metodele de predare și organizarea zilei

Școala promovează bunăstarea și învățarea pașnică prin grija mediului, pregătirea spațiilor educaționale, gestionarea atentă a întregii zile școlare. Curriculum-ul grădiniței se exprimă într-o integrare echilibrată a momentelor de îngrijire, relații, învățare.

Învățarea are loc prin acțiune, explorare, contact cu obiectele, natura, arta, teritoriul, într-o dimensiune ludică, pentru a fi înțeleasă ca o formă tipică de relație și cunoaștere. Metodele de predare se referă în principal la experiență concretă, explorare, descoperire, joacă, încercare și eroare, conversație și comparație între colegi și adulți.

Foarte importante sunt rutinele, momentele zilei care se repetă într-o manieră constantă și recurentă

legate de ospitalitate, bunăstare și igienă, de relațiile interpersonale, care îndeplinesc o funcție de reglare a ritmurilor zilei și oferă ca bază sigură pentru experiențe noi, îi ajută pe copii să se orienteze în funcție de trecerea timpului și să-și consolideze abilitățile personale, cognitive, afective, comunicative: atracția, repartizarea sarcinilor, îngrijirea corpului, reorganizarea mediului, odihnă,...

Un element esențial este timpul de joacă, timp în care copiii se exprimă, povestesc și re-elaborează experiențele personale și sociale într-un mod creativ.

Observarea de către profesori, în diferitele sale moduri, este un instrument fundamental pentru a sprijini adecvat un copil în toate dimensiunile sale de dezvoltare; documentarea servește la ținerea evidenței, memoriei și reflecției, la adulți și copii, a progresului învățării individuale și de grup; evaluarea recunoaște, însoțește, descrie și documentează procesele de creștere ale fiecărui copil și are o valoare formativă.

Școala primară în Italia

Școala primară durează cinci ani și face parte, împreună cu gimnaziul, din primul ciclu de învățământ. Prezența este obligatorie, iar înregistrarea este pentru toți băieții și fetele care au împlinit vârsta de șase ani la data de 31 decembrie a anului de referință, indiferent de cetățenia lor. Scopul primului ciclu este dobândirea de cunoștințe și abilități fundamentale pentru dezvoltarea abilităților culturale de bază în perspectiva dezvoltării depline a persoanei. Noile Indicații atribuie școlii scopul general al dezvoltării armonioase și integrale a persoanei, în conformitate cu principiile Constituției Italiei și ale tradiției culturale europene, în promovarea cunoașterii și respectarea și sporirea diversității indivizilor, cu implicarea activă a elevilor și familiilor acestora.

Obiectivele primului ciclu vizează alfabetizarea culturală și socială care o include pe cea instrumentală în „citit, scris și aritmetică”. Concret, școala primară urmărește dobândirea învățării de bază, ca prim exercițiu al drepturilor constituționale.

Disciplinele predate în cei 5 ani de școală primară sunt: italiană, engleză, istorie, geografie, matematică, știință, tehnologie, muzică, artă și imagine, educație fizică, religie catolică. Acesta din urmă este opțional, deoarece pot alege o materie alternativă, studiu individual asistat sau pot solicita intrarea amânată sau ieșirea anticipată. La aceste discipline se adaugă predarea „Cetățenia și Constituția”, introdusă prin legea nr. 92 din 2019, pe care școlile trebuie să le ia în considerare în planul lor de ofertă educațională pe trei ani (PTOF). Nu este o materie separată și conținuturile sale sunt dezvoltate prin parcursuri didactice concepute de fiecare școală. În ceea ce privește grădinița, Orientările Naționale 2012 au fost actualizate în 2018 cu furnizarea de „noi scenarii” care pun accentul în primul rând pe educația pentru cetățenie și durabilitate, cu referire la Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului Europei și la obiectivele stabilite de ONU în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Pentru fiecare disciplină se stabilesc obiective pentru dezvoltarea competențelor la sfârșitul școlii primare. Acestea sunt prescriptive, iar obiectivele de învățare, care identifică domeniile de cunoștințe și competențe, sunt

considerate indispensabile pentru atingerea scopurilor de dezvoltare a competențelor.

Evaluarea în școala primară trebuie să fie în concordanță cu obiectivele de învățare conturate în oferta de formare (PTOF) a fiecărei școli, cu orientările naționale pentru curriculum și cu personalizarea traseelor. Raționamentele descriptive sunt corelate pe patru niveluri: prima achiziție, de bază, intermediar, avansat. Pentru clasele a II-a și a V-a se realizează anchete naționale de învățare, sunt evaluări externe efectuate de Invalsi (Institutul Național de Evaluare a sistemului de învățământ). Evaluarea se concentrează pe matematică și italiană pentru elevii de liceu, în timp ce include și limba engleză, cu teste conforme cu Cadrul european comun de referință pentru limbi, pentru elevii din clasa a cincea.

Elevii cu dizabilități și dificultăți specifice de învățare urmează școala primară cu ajutorul măsurilor specifice de sprijin puse la dispoziție de către stat și autoritățile locale.

3.5.2 Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

Metoda ARCA pentru dezvoltarea competențelor cheie și a abilităților de bază în ciclul preșcolar:

Învățarea copilului este posibilă datorită EXPERIENȚELOR DIRECTE de joacă și muncă care sunt într-adevăr propuse, stimulate și susținute de adulți dar și, mai presus de toate, concepute, planificate și implementate de către copiii înșiși. În această perspectivă copilul este un protagonist activ al propriei sale învățări de care este pe deplin conștient. Un alt element pe care îl considerăm fundamental este și faptul că această învățare se desfășoară mai ales în grup. Puterea grupului face ca oportunitățile de învățare ale copiilor să fie exponențiale, rezultatele unui proces de grup sunt foarte interesante și mai bogate decât atunci când copilul se joacă singur. Copiii primesc răspunsuri atât la nevoile lor intelectuale-cognitive, cât și emoțional-afective. Profesorul oferă copilului stimulii potriviți, astfel încât copilul însuși să-și poată scoate în evidență propriile talente. Ne-am referit la învățarea prin cooperare și la învățarea prin practică.

Pornind de la observațiile efectuate în prima parte a anului educațional/școlar, metoda noastră se bazează pe identificarea nevoilor educaționale/școlare ale copiilor și pe alegerea în consecință a experiențelor ilustrate mai jos pentru a sprijini dezvoltarea lingvistică a fiecăruia, astfel încât programarea să răspundă nevoilor reale ale grupului.

LECTURA DE PLĂCERE PENTRU CREȘTEREA MOTIVAȚIEI

De câțiva ani, proiectul nostru de lectură s-a îmbogățit și intensificat datorită participării la proiectul „Lectură puternică” promovat de Regiunea Toscana în toate școlile de toate tipurile și nivelurile, începând de la grădinițe, pentru a favoriza succesul școlar și de viață al copiilor prin efectele pe care le produce practica zilnică a lecturii cu voce tare.

O ipoteză fundamentală a acestui proiect este că „Lectura împreună (adulți și copii de referință) promovează motivația de a citi și creează un mediu propice învățării ulterioare a citirii și scrisului”. Un copil cărui îi place să citească cu voce tare va fi așadar mai motivat să „lupte” să învețe de la „citorul pasionat”.

Lectura comună devine atunci o întâlnire de respectat, un moment care dă timp relației, în care ne oprim și suspendăm orice activitate, detașându-ne de dimensiunea reală spațiu-timp, pentru a intra în dimensiunea imaginativă a cărții.

Pentru a promova motivația de a citi, alegem să ținem cărțile la îndemâna „copiilor”, lăsându-le prin experiență oportunitatea de a învăța cum să manevreze cărțile cu grijă.

Un copil care primește lecturi zilnice va avea un vocabular mai bogat, se va exprima mai bine și va fi mai curios să citească și să învețe despre multe cărți.

De fapt, citirea cu voce tare este plăcută și creează un obicei de a asculta și, de asemenea, mărește durata de atenție. Literatura este, pentru copiii preșcolari, un instrument prețios pentru a învăța despre ei înșiși, despre ceilalți, precum și despre realitatea din jur. Literatura oferă copiilor posibilitatea de a descoperi lumea articulată a emoțiilor, îi îndeamnă să reflecteze, să întâlnească moduri de gândire diferite de ale lor, să perceapă bogăția diversității, să întâlnească medii și locuri uimitoare. Pe scurt, cu aceste povești ilustrate, fiecare copil crește în funcție de vremurile și nevoile lui, elaborând independent și nu învățând pe de rost valorile care contează.

Obiectivele acestui proiect sunt:

- Consolidarea relației adult-copil
- Creșterea duratei atenției
- Îmbogățirea vocabularului
- Stimularea reflecției

Tehnicile de citire cu voce tare utilizate sunt: Practica zilnică și intensivă a citirii cu voce tare

- Creați locuri de lectură primitoare și stimulatoare, unde este posibil să se creeze o „situație caldă emoțională” de împărtășire a experienței care va fi realizată.
- Creșteți timpul zilnic de citire până la 60 de minute continue pentru a antrena timpii de ascultare fiziologici ai copiilor.
- Variați pe cât posibil textele de lectură pentru a stimula atenția, abilitățile lingvistice și plăcerea de a citi (de la cărți ilustrate, cărți mute, benzi desenate, versuri, povești).
- Folosiți povești din ce în ce mai complexe în funcție de vârsta copiilor din fața noastră, pentru a dezvolta învățarea și structurarea limbii.

Tipurile de lectură utilizate sunt:

- Povestirea
- Dialogul
- Animațiile.

Instrumentele folosite pentru lectură:

- Instrumente multimedia precum videoproiectorul cu care se pot crea, prin proiecția paginilor cărții de citit, contexte imersive și plăcute pentru copii care le captează atenția și ajută la înțelegerea poveștii pentru că stimulează simultan ascultarea însoțită de imagini
- Masa luminoasă cu folii transparente create ad-hoc care reprezintă personaje și/sau situații ale poveștilor spuse pentru a facilita înțelegerea.
- Kamishibai, adică teatrul japonez de hârtie sau de lemn care are o serie de avantaje pentru citirea poveștilor precum: formatul mare al paginilor, creează o focalizare firească a grupului pe ce să se concentreze, creează simbolic un decor pentru că este deja un mic teatru.

3.5.3 Bune practici

De câțiva ani, grupurile noastre de lucru experimentează, în urma unui curs de formare, metoda creată de maestrul Camillo Bortolato. Această metodă este aplicată în principal la grupa mare. Poate fi văzută ca cea mai naturală metodă de învățare prin metafore și analogii. Este o metodă care urmărește să învețe prin inimă și intuiție peste tot, exercitată pentru a primi totul, fără teamă și fără nevoie de control, care blochează totul. Ipotezele pe care maestrul Bortolato își încadrează metoda ne sunt deja potrivite, iar experimentarea cu copii efectuată de-a lungul anilor ne-a permis să evaluăm eficacitatea acestui instrument/metode în vederea unei creșteri orientate spre învățare.

„Metoda analogică nu vrea să inaugureze o nouă cale de idei, ci doar să fie redescoperirea drumului drept, uitat. Așa că nu inventați, ci redescoperiți. Pentru că există un mod simplu în care totul este evident și gradual. Mulți copii din fiecare clasă o parcurg în secret, fără nicio extraordinaritate, în afară de aceea de a învăța singuri, fără a fi infectați de predare.”

SENSIBILIZAREA FAMILIILOR: CARTEA PRESTA

În cadrul serviciilor noastre educaționale am derulat proiectul „Cartea PRESTA” pentru a împărtăși familiilor importanța lecturii cu voce tare, astfel încât aceasta să nu se întâmple doar la școală ci să devină o rutină acasă ținând cont de beneficiile deja enumerate. Serviciul educațional se pune așadar la dispoziție pentru a împărtăși cu familiile biblioteca sa de cărți și cărți ilustrate, astfel încât fiecare copil să aibă posibilitatea de a alege cartea dorită pentru a o duce acasă și a o citi împreună cu membrii familiei în weekend și apoi luni să o aducă înapoi la școală.

3.6 Portugalia

3.6.1 Context educațional

Accesul la educație este un drept al tuturor portughezilor, consemnat în Constituția Republicii Portugheze și în Legea fundamentală a sistemului educațional (Legea 46/1986 din 14 octombrie), iar educația este considerată universală și gratuită.

Este responsabilitatea statului să promoveze democratizarea educației, dar nu este obligația statului de a programa educația. Acest rol este încredințat Direcției Generale de Educație a Ministerului Educației, care este responsabilă de implementarea politicilor privind componentele pedagogice și didactice ale învățământului preșcolar, primar și gimnazial, precum și ale învățământului extrașcolar și sprijinul tehnic pentru formularea acestora (Decretul-Lege 266-G/2012).

Portugalia a definit o școlarizare obligatorie de 12 ani.

Învățământul preșcolar este un nivel opțional ale cărui obiective includ stimularea individuală, stabilitatea emoțională și securitatea; promovarea integrării în diverse grupuri sociale; dezvoltarea capacității de exprimare și comunicare, precum și a imaginației creative.

Învățământul de bază este obligatoriu și urmărește dobândirea cunoștințelor fundamentale care să permită dezvoltarea competențelor, intereselor și aptitudinilor, fundamentale pentru conștientizarea și maturitatea civică, socială și emoțională (Legea 46/1986). Cu o durată de 4 ani, prevede dezvoltarea limbajului oral și inițierea în stăpânirea progresivă a cititului și scrisului, a noțiunilor esențiale de aritmetică și calcul, a mediului fizic și social și al expresiilor artistice, dramatice, muzicale și motrice. Ciclul II durează 2 ani și este organizat pe arii interdisciplinare. Acesta urmărește să permită asimilarea și interpretarea informațiilor într-un mod critic. Ciclul III, care durează 3 ani, integrează domenii esențiale pentru intrarea în viața activă.

Învățământul secundar este ultimul nivel obligatoriu, cu o durată de 3 ani.

După absolvirea învățământului obligatoriu, elevii pot alege să intre pe piața muncii, să opteze pentru studii profesionale sau studii superioare.

În anul 2008 a fost promulgată Legea 3/2008, care a definit sprijinul de specialitate care trebuie acordat în învățământul preșcolar, primar și gimnazial pentru sectorul public, privat și cooperativ. A fost republicată prin Decretul-Lege 137/2012, care include aprobarea regimului de autonomie, administrare și conducere a unităților publice de învățământ preșcolar și de învățământ de bază și gimnazial. Legea 85/2009 a stabilit regimul de școlarizare obligatorie și a consacrat universalitatea preșcolarului pentru copiii de la 5 ani, care, prin Legea 65/2015, a schimbat vârsta la 4 ani.

Includerea tuturor implică adoptarea unor practici pedagogice diferențiate care să răspundă la caracteristicile individuale și să abordeze diferențele acestora, susținând învățarea și progresul acestora.

Cunoașterea limbilor străine poate fi inclusă începând din preșcolar. Această conștientizare, jucăușă și informală, este integrată în rutinele zilnice ale grădiniței.

3.6.2 Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

În ciuda multiplelor opțiuni educaționale și a modului în care gestionează procesul educațional, educatorii ar trebui să se ocupe de cele trei arii de conținut la care se face referire în Ghidul Curricular pentru Învățământul Preșcolar: Zona de dezvoltare personală și socială – sprijină toate celelalte domenii și se concentrează pe dezvoltarea aptitudinilor și dobândirea de valori, care le permit copiilor să continue să învețe cu succes și să devină cetățeni autonomi, conștienți, susținători; Zona de cunoaștere a lumii – printr-un proces de chestionare, curiozitate și căutare a cunoașterii, își propune să ofere copiilor o mai bună înțelegere a lumii din jurul lor și a expresiilor și a comunicării – înțeală ca un domeniu de bază care include diferite forme de limbaj esențiale pentru copil când interacționează cu ceilalți, oferă sens și reprezintă lumea din jurul lui.

Învățământul de bază este alcătuit din ciclul I, cu o durată de patru ani școlari (anii 1, 2, 3 și 4), și prevede dezvoltarea limbajului oral și inițierea și stăpânirea progresivă a citirii și scrisului, a noțiunilor esențiale de aritmetică și calcul, a mediului fizic și social și a expresiilor artistice, dramatice, muzicale și motrice.

Dezvoltarea limbajului este complexă, datorită multiplicității aspectelor și factorilor care sunt implicați. Cu toate acestea, putem considera că există două componente majore în achiziția limbajului, care sunt comunicarea orală și conștientizarea lingvistică.

În climatul de comunicare creat de educatoarele copilul va stăpâni limba, extinzându-i vocabularul, construind propoziții mai corecte și mai complexe, dobândind un domeniu mai mare de exprimare și comunicare care să le permită reprezentarea în mai multe forme. Rutina zilnică a învățământului preșcolar va permite, de exemplu, la copii să folosească adecvat propoziții simple în diferite moduri (afirmative și negative) și tipuri (interogative, exclamative etc.), precum și acordurile de gen, număr, timp, persoană și loc.

Abilitățile de învățare care trebuie promovate la această grupă de vârstă sunt înțelegerea mesajelor orale în diferite situații de comunicare și utilizarea limbajului oral în context, reușind să comunice eficient într-un mod adecvat situației (producție și funcționalitate).

Educatorul poate promova aceste abilități, de exemplu, prin materiale care dezvoltă limbajul în diferite spații ale clasei (povestiri în diferite formate, păpuși, instrumente TIC: recorder și/sau CD player, jocuri și calculator). Poate plasa comenzi și poate promova instrucțiuni din ce în ce mai complexe și mai elaborate. De asemenea, poate folosi metode ludice, cum ar fi jocurile care promovează dezvoltarea limbajului (identificarea sunetelor, vocabularului, postărilor). Povestirea poate genera conversații, poate crea oportunități pentru copii de a spune sau de a-și crea propriile povești. Este important să se promoveze, în rutina zilnică, oportunitățile de comunicare copil-adult și copil-copil, atât în momente informale, cât și mai structurate (mese, loc de joacă, activități la clasă, comunicare în grupuri mari sau mici și activități extracurriculare) precum și încurajarea copiilor să-și împărtășească ideile și experiențele, oferindu-le sprijin pentru a face acest lucru într-un mod din ce în ce mai elaborat, ținând cont de specificul fiecăruia.

Conform orientărilor programa pentru educația preșcolară, în învățământul preșcolar și în primul an de învățământ de bază, există trei dimensiuni în conștientizarea lingvistică, conștientizarea fonologică, conștientizarea cuvântului și conștientizarea sintactică.

În (OCEPE, 2016) conștientizarea fonologică se referă la conștientizarea treptată a diferitelor segmente orale (silabe, unități intrasilabice și foneme) care alcătuiesc cuvintele.

Conștientizarea cuvântului se referă la identificarea unor cuvinte diferite într-o propoziție, de exemplu, atunci când un copil izolează și identifică câte cuvinte are o propoziție sau înțelege că, cuvântul este diferit de referentul său sau chiar atunci când, într-o propoziție, înlocuiește un cuvânt cu un alt cuvânt.

Conștientizarea sintactică se referă la identificare, dacă o propoziție este corectă sau incorectă și eventual corectarea acesteia, explicând motivele acestei corectări (OCEPE, 2016).

Pe măsură ce copiii ajung în anul I de Învățământ de bază, ei continuă să dezvolte și să consolideze limbajul scris, în ceea ce privește cititul și scrisul. Se așteaptă să dezvolte:

- competență orală (dați mesaje scurte, respectați instrucțiunile, răspundeți la întrebări, exprimați opinia, împărtășiți idei și sentimente);
- competență de citire (mod mai sigur de înțelegere a textelor, identificarea alfabetului, citirea cuvintelor izolate, texte scurte cu articulare corectă);
- competență de scriere care include scrierea de texte scurte cu cunoștințe grafice, ortografice și gramaticale corecte;
- educație literară prin texte orale și scrise prin ascultare, desen, citire, scriere, actorie, joc de rol, răsucitori de limbi, versuri și poezie;
- conștientizarea lingvistică (fonologică, morfologică, lexicală, sintactică, semantică, textual-discursivă). Identifică foneme, silabe, cuvinte; descoperă semnificația cuvintelor necunoscute din context verbal și non-verbal; alcătuiește propoziții simple folosind semnele de punctuație corecte;

Cititul și scrisul, chiar și cu copiii mai mici, este important pentru ei să își dea seama de importanța acestor două competențe care îi vor ajuta să-și construiască propriul proiect personal. Ele sunt baza pentru ca, copiii să devină motivați să folosească limba în sine. Rolul educatorului este fundamental, prin crearea unor medii care pot duce la atitudini pozitive față de învățarea limbii scrise.

Activități de citit sau de scris care le oferă copiilor plăcere și satisfacție, cum ar fi povești, rime, poezie; reflectarea și împărtășirea ideilor care sunt uneori personale îi fac să se simtă apreciați. Calitatea poveștilor și a cărților, precum și latura estetică a acestora sunt importante. Prin urmare, oferiți copiilor posibilitatea de a-și alege poveștile în funcție de interesele lor. Valorificați și împărtășiți progresul lor, astfel încât să poată continua să simtă plăcerea limbii.

3.6.3 Bunele practici

În ultima zi a mobilității noastre am vizitat ATNP - Casa Nossa Senhora da Conceição. O IPSS (Instituție de Solidaritate Socială) care funcționează ca spațiu educațional pentru copiii de la creșă până la ciclul I. De asemenea, dispune de săli de studiu pentru elevii de ciclul 1, 2 și 3.

În timpul vizitei, am mers la o grădiniță și la o clasă întâia. Am observat o activitate despre numere, numărare și scriere. În continuare, am urmărit lecția clasei I-a. Introducerea în alfabetizare, prezentarea literelor, cuvintelor și propozițiilor simple.

Am putut interacționa cu copiii și profesorii, să punem întrebări despre metodologii, prezentarea conținutului, materiale de lucru, organizare și am observat relația pozitivă și sprijinul reciproc dintre copii, școală și familii.

În cele din urmă, am participat la o activitate cu copiii de 5 și 6 ani, în care partenerii de proiect citesc o poveste în propriile lor limbă, astfel încât copiii să intre în contact cu alte limbi.

3.7 România

3.7.1 Context educațional

Legea Națională a Educației din România stabilește cadrul, structurile, valorile și principiile de bază în educație. Documentul își propune să garanteze dreptul fundamental la educație care vizează învățarea pe tot parcursul vieții. Calea educațională obligatorie pe care trebuie să parcurgă un elev este de 10 ani, incluzând etapele de învățământ primar și secundar superior. Legea are ca scop promovarea unui sistem educațional bazat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și capacități de acțiune, abilități fundamentale de cunoaștere și abilități esențiale atât în sfera profesională, cât și în sfera personală.

Școala este obligatorie până în clasa a X-a (corespunzătoare vârstei de șaisprezece sau șaptesprezece ani). Ciclul educațional școlar se încheie în clasa a XII-a, când elevii absolvă bacalaureatul. Sistemul este structurat pe niveluri și, după caz, ramuri pentru a asigura condițiile necesare pentru dobândirea competențelor cheie și pentru dezvoltarea profesională. Sistemul național de învățământ este organizat astfel:

- Învățământul primar, inclusiv clasa pregătitoare și clasele de la 1 la 4.
- Învățământul secundar inferior sau gimnaziul, include clasele 5—8. Accesul la nivelul superior se realizează printr-un examen național de evaluare și repartizare în unitățile de învățământ secundar superior.
- Învățământul secundar superior poate fi învățământ liceal, care cuprinde clasele liceale 9-12/13: teoretic, aptitudinal (vocațional) și tehnologic sau studii profesionale de minim 3 ani. Absolvenții învățământului profesional care promovează examenul de certificare a calificării profesionale pot urma cursurile de învățământ liceal.
- Învățământul terțiar neuniversitar include învățământul postliceal. Învățământul profesional și tehnic este compus din învățământul profesional, învățământul tehnic și învățământul postliceal.
- Învățământul superior se organizează în universități, academii, școli de studii superioare, denumite instituții de învățământ superior sau universități, autorizate sau atestate temporar. Absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat se pot înscrie la studii superioare. Condițiile de admitere sunt diferite de la o instituție la alta. Structura învățământului superior reflectă principiile procesului Bologna: studii de licență, studii de master, studii de doctorat.

Traseele educaționale descrise mai sus sunt organizate și coordonate de Ministerul Educației. Etapele de învățământ obligatoriu sunt etapele primare și cele secundare (până în clasa a X-a). Învățământul tehnic (parcurs tehnologic) cuprinde clasele a XII-a și a XIII-a de liceu. Învățământul profesional și tehnic este format din învățământul profesional, învățământul tehnic și studiile postliceale.

Pentru elevii cu abilități diferite se instituie măsuri educaționale speciale. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale se organizează clase de învățământ special și de învățământ special integrat. În plus,

elevilor cu rezultate excepționale se oferă sprijin suplimentar prin Centrele de Formare pentru Excelență. Activitățile educaționale zilnice din învățământul primar și gimnazial pot fi prelungite prin programele School after School (afterschool) care au ca scop oferirea de sprijin educațional suplimentar sau activități de timp liber oferite fie de cadrele didactice din școală sau în parteneriat cu organizațiile nonguvernamentale.

Rețeaua de școlarizare este definită prin Legea Națională a Educației ca fiind compusă din toate unitățile de învățământ atât acreditate, cât și numai cu autorizare temporară. Rețeaua este organizată de autoritățile publice locale sub supravegherea Inspectoratelor Școlare Județene. Rețeaua cuprinde structurile de școlarizare privată ale celor primare, gimnaziale sau postliceale. Toate unitățile de învățământ sunt permanent evaluate și monitorizate de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar.

3.7.2 Sprijinirea competențelor (timpurii) de alfabetizare: în școală și în afara școlii

România a dezvoltat și aprobat standarde cheie de referință pentru învățarea și dezvoltarea timpurie a copiilor de la naștere până la vârsta de șase ani în 2018. Aceste standarde de referință au oferit baza pentru dezvoltarea unui „curriculum preșcolar timpuriu” și a unui curriculum preșcolar. Amploarea standardelor de referință și a programelor de învățământ, precum și introducerea unei clase de pregătire obligatorie la vârsta de cinci ani, au contribuit la încurajarea unei tranziții fără probleme în învățământul primar. Părțile interesate naționale au raportat că programa preșcolară încorporează multe concepte moderne pentru învățarea timpurie, cum ar fi individualizarea și concentrarea pe dezvoltarea copilului.

Noile programe integrate din România pentru copiii de la naștere până la vârsta de șase ani par să încurajeze un fel de abordare echilibrată, acordând o pondere egală activităților pre-academice, jocului și autoreglementării. De exemplu, se bazează pe o viziune holistică a dezvoltării copilului, inclusiv dezvoltarea fizică, sănătatea, îngrijirea personală, dezvoltarea socio-emoțională, dezvoltarea cognitivă și dezvoltarea limbajului și comunicării. Acesta își propune să acopere atât abilitățile pre-academice de pregătire pentru școală, cât și dezvoltarea socio-emoțională, cum ar fi relaționarea cu alții, și dezvoltarea fizică, cum ar fi sănătatea și abilitățile motorii.

Citirea este una dintre cele patru abilități incluse în Cadrul european comun de referință pentru limbi străine. Formarea și dezvoltarea abilităților de citire ale elevilor este o activitate importantă a procesului de învățare din clasele primare. În clasele I și a II-a, elevii învață să citească, iar în clasele a III-a și a IV-a citesc pentru a învăța, deoarece lectura devine un instrument de învățare și o tehnică de lucru cu cărțile. Întreaga evoluție a elevilor, atât în școală, cât și în viață, depinde de măsura în care lectura devine un mijloc de informare și autoeducare. Specificul curriculum-ului actual constă în noul model comunicativ - funcțional care vizează, în primul rând, modalitățile de structurare a abilităților de comunicare. Potrivit acestui model, „comunicarea este un domeniu complex care include procesele de receptare a mesajelor

orale și scrise („lectura”), precum și pe cele de exprimare orală și exprimare scrisă”.

Conform Cadrului Comun al Educației (Educație, 2013), Limba și Literatura Română se predă în clasa a III-a și a IV-a 5 ore/săptămână. Anterior acesteia, în clasa pregătitoare, clasa I și a II-a, disciplina „Comunicare în limba română”, disciplină din aceeași arie curriculară, dezvoltă competențe de alfabetizare. Această materie se predă 5-6-7 ore/săptămână.

Curriculumul a fost conceput în conformitate cu Cadrul comun pentru dezvoltarea abilităților de comunicare în limba maternă. Acest cadru ia în considerare Cadrul Literar pentru Profesori, LiFT, fiind utilizat pentru proiectarea competențelor necesare pentru citire și Cadrul de Evaluare PIRLS (PIRLS , 2011), implicând progresul abilităților de citire la sfârșitul învățământului primar. Curriculumul cuprinde 4 categorii de informații: competențe generale (înțelegerea orală și scrisă, producerea orală și scrisă de mesaje), competențe specifice (derivate din competențe generale), activități de învățare (sarcini neobligatorii prin care se dezvoltă competențele specifice), conținuturi (acte de vorbire, gramatică, tipologii de texte) și sugestii de metodologie (menite să îndrume profesorul în dezvoltarea abilităților elevilor).

Curriculum-ul pentru elevii cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani ia în considerare aceleași 4 competențe generale ca și programa precedentă. Textele sunt fie literare, fie nonliterare în această etapă. Pe lângă alte subiecte de interes, acest curriculum menționează că are ca scop dezvoltarea abilităților de citire. Curriculum-ul include nu numai competențe generale, ci și valori și atitudini care ar trebui dezvoltate la elevi, cum ar fi: trezirea interesului și plăcerii de a citi, precum și dezvoltarea gândirii reflexive autonome legate de mesajele scrise/orale.

Curriculum-ul pentru elevii de la 15 la 18 ani presupune competențe generale parțial diferite: folosirea limbii române pentru înțelegerea mesajelor scrise sau orale, utilizarea diferitelor tipuri de analiză pentru înțelegerea textelor literare/nonliterare, exprimarea opiniilor pro/contra. Curriculum-ul include nu numai competențe generale, ci și valori și atitudini care ar trebui dezvoltate la elevi, cum ar fi: trezirea interesului și plăcerii de a citi, precum și dezvoltarea gândirii autonome, reflexive, critice legate de mesajele scrise/orale. Conținuturile se încadrează în două categorii: Literatură; Limbă și Comunicare. Limba și literatura română se predă în clasa a 9-a și a 10-a (elevilor de 15, 16 ani) 3 ore/săptămână. Planurile de învățământ pentru elevii de la 16 la 18 ani sunt unitare în competențe generale, în valori și atitudini care sunt promovate, precum și în cele două categorii de conținuturi: Literatură; Limbă și Comunicare. Se pune accentul printre altele pe dezvoltarea abilităților avansate de lectură (sintetizarea trăsăturilor unei mișcări literare, ale unei perioade literare...) având la bază o abordare cronologică.

Curriculum-ul nu propune clar strategii de promovare a lecturii sau tehnici de promovare a lecturii pentru distracție, acest gen de lectură fiind menționat doar ca valoare socială de dobândit indirect. Orientările interdisciplinare de promovare a lecturii sunt legate de înțelegerea operelor literare prin compararea acestora cu lucrări care provin din diferite domenii artistice precum cinema sau pictură; această idee este menționată doar pentru programele de învățământ de liceu și ar putea fi privită ca o mare oportunitate de a apropia elevii de lectură.

3.7.3 Bunele practici

Metoda folosită într-o grădiniță din județul Satu Mare poate aduce inovație în dezvoltarea comunicării și în dezvoltarea competențelor cheie care ajută la pregătirea/formarea corectă a citirii și învățării. De aceea s-a făcut alegerea pentru Metoda Muzică de basm, care răspunde schimbărilor multimedia de astăzi cu prezență, experiență colectivă, un lanț conectat de povești și muzică liberă. Poveștile „protejează” ca sistem mitologic procesul de învățare a citirii. Ei invită copiii într-o lume de basm în care personaje drăguțe cu calități umane afișează sunete și apoi litere: Balonul Portocaliu, care râde mereu la sunetul „i”, Nénó Zénó, o ambulanță care nu este excelentă ca orientare, care reprezintă sunetul „n”...Programul Muzică de basm oferă copiilor preșcolari mult mai mult decât pregătirea pentru lectură. Acest surplus este dezvoltarea inteligenței emoționale, care include autocunoașterea, empatia, exprimarea de sine, comunicarea interpersonală. Cu ajutorul acestei metode, profesorii și terapeuții de grădiniță care conduc ședința pot planta „semințe” copiilor aflați într-o perioadă sensibilă, receptivă din punct de vedere intelectual și emoțional, semințe care sar în tulpină și oferă o șansă pe termen lung pentru o viață mai veselă, competentă, încrezătoare, o viață mai echilibrată.

În 2019, aproximativ 30 de educatoare și învățători au participat la un training la Carei, unde specialiștii maghiari au prezentat această metodă de predare.

Aplicarea metodei educaționale dezvoltate pentru copiii de astăzi a fost studiată și în ianuarie 2020 la Budapesta de către profesorii învățământului preșcolar din Carei.

Pentru a înțelege și aplica metoda cât mai eficient posibil, educatoarele de la Carei au fost invitați la o așază inițiere în „instituția-mamă” a Metodei Muzicii de basm.

Metoda a fost deja folosită în anul școlar 2019/2020 în Carei.

În februarie 2020, cadrele didactice de la grădinița din Carei au prezentat Metoda Muzicii de basme la 4 educatoare din Zalău, promovând astfel proiectul. Reprezentantul echipei din Zalău a văzut succesul metodei în simplitatea poveștilor de zi cu zi, care sunt aproape de copii, în varietatea de jocuri sonore și în prezența dezvoltării emoționale esențiale.

Metoda a fost folosită și în timpul educației online.

Modulul preșcolar al programului Muzică de basm începe cu *Basmele cu baloane*, care sunt folosite pentru a deveni conștienți de vocale. Protagonistii basmului, legați unul de altul prin „fire” libere, sunt baloane colorate care trăiesc aventuri amuzante, pline de umor. Ei sunt transformați magic în fețe umane și emoții umane, ca urmare a ceea ce experimentează în timpul călătoriei lor în jurul lumii. În timpul întâlnirii cu lumea, ei învață diverse emoții, emoții care poartă un sunet (oboseală: á, furie, râs, bună dispoziție: í...).

Aici trebuie menționat că Paul Ekman, profesor de psihologie la Universitatea din California, un cercetător de renume mondial în recunoașterea expresiilor faciale, a identificat șapte emoții de bază universale ca urmare a deceniilor de cercetare interculturală. Emoțiile în cauză pot fi recunoscute cu acuratețe de către oricine, de la membrii triburilor din Noua Guinee care trăiesc în izolare până la omul obișnuit al civilizației

occidentale: bucurie, furie, frică, surpriză, dezgust, interes, tristețe.

Cele nouă emoții din basmele cu baloane sunt: curiozitate/atenție, râs/bucurie, tristețe/durere, oboseală/somnolență, frică/spaimă, satisfacție/milă, furie, interes, surpriză/uimire.

- Balon galben - satisfacție, zâmbet: é
- Baloane verzi - furie: ú
- Baloane violete - surpriză, uimire: ó
- Baloane maro - durere, tristețe: ő
- Baloane portocalii - râsete: í
- Baloane roșii - frică: ú
- Baloane albastre - interes: e
- Baloane gri - oboseală: á

Programul Muzică de basm aduce aceste emoții universale copiilor mici. Discutarea și personalizarea acestor emoții este de o importanță capitală. Copiii au posibilitatea de a împărtăși unii cu alții experiențele din propria lor viață care le-au generat o gamă largă de emoții. Există, de asemenea, o oportunitate de a pune în paralel propriile emoții cu emoțiile trăite ale unui balon dat, facilitând astfel procesul de autoacceptare.

O componentă esențială a comportamentului social competent este exprimarea deschisă a nevoilor, dorințelor, sentimentelor pozitive și negative într-un mod care este acceptabil pentru cealaltă persoană. Profunzimea experienței împărtășite este lăsată în seama copiilor: depinde de starea lor de spirit dacă în acea zi rămân doar tăcuți sau își împărtășesc cele mai personale experiențe cu comunitatea. Explorarea emoțiilor noastre este în contrast puternic cu obiceiurile noastre obișnuite, deoarece adesea încercăm să ascundem manifestarea și apariția emoțiilor noastre, astfel încât adesea să nu știm despre ele. Asta în ciuda faptului că, dacă nu știm despre ele, nu înseamnă că nu prevalează, dimpotrivă.

Această subtehnică a programului Muzică de basm ajută individul să devină capabil să: recunoască și să devină conștient de motivele emoționale ale comportamentului său și să creeze o oportunitate de a se înțelege mai bine pe sine și relațiile sale umane.

4. Observații făcute despre lectură

Proiectul „Ready to read” s-a concentrat pe cursuri de predare comune cu personalul profesionist al organizațiilor partenere de proiect din toate țările participante (Ungaria, Belgia, Portugalia, Italia, Bulgaria, România și Bosnia și Herțegovina). Din cauza restricțiilor legate de COVID-19, consorțiul de proiect a organizat trei tipuri de instruire: în prezență, online și hibrid. O prezentare generală a răspunsului și a rezultatelor activităților de formare integrală, cu un total de 79 de participanți, este prezentată în Tabelul 1. (Anexa 1.).

Sondajul include resurse de observare a clasei, climatul și comportamentul profesorilor în timpul lecțiilor. Acestea includ întrebări legate de climatul și mediul în clasă, metodologia profesorului, planificarea, abilitățile și instrucțiunile.

Răspunsurile tuturor participanților indică faptul că rezultatele sunt unice. În ceea ce privește tipul de răspuns, putem viza unele dintre problemele care sunt uniforme și comune tuturor organizațiilor preșcolare și școlare din țările partenere.

Rezultatele climatului și mediului în clasă indică faptul că majoritatea participanților sunt puternic de acord (84,81%) sau sunt de acord (12,67%) că sălile de clasă din grădiniță și școlile de observație sunt pozitive, iar atitudinile profesorilor au un efect pozitiv asupra copiilor. De asemenea, rezultatele arată că 88,60% dintre participanți sunt puternic de acord că interacțiunile profesor-elev sunt descrise ca susținătoare și respectuoase, iar 81,01% dintre participanți indică faptul că elevii promovează succesul colectiv al sălilor de clasă. Participanții au comentat că, copiii au primit întăriri pozitive și că a existat un mediu cald pentru copii, cu o interacțiune adecvată între copii și profesori. Legat de vizitele de studiu, participanții au spus că vizitele de studiu din Portugalia și România au prezentat o interacțiune excelentă cu o învățare caldă și de sprijin pentru copii.

În ceea ce privește mediul de clasă, rezultatele indică faptul că 67% până la 69% dintre participanți au observat o sală de clasă cu bibliotecă, colțuri de lectură, alfabetizare vizibilă și materiale tipărite. În plus, rezultatele legate de aceste întrebări arată că 18% până la 25% dintre participanți nu erau siguri cum să observe aceste tipuri de resurse. Comentariile participanților arată că vizitele de studiu în sala de clasă din Portugalia au un impact extrem de pozitiv bazat pe cercetare și accent puternic pe practică. Comentariile participanților din Bulgaria și Bosnia și Herțegovina includ că unele dintre sălile de clasă nu aveau materiale de lectură vizibile, pereții sunt sobri sau cu ceva decor fără materiale de alfabetizare.

Rezultatele metodologiei profesorilor arată că 7,59% dintre participanți nu sunt de acord că scopurile și obiectivele profesorului îndeplinesc învățarea elevilor. De asemenea, 6,32% dintre ei nu sunt de acord cu faptul că planificarea și comportamentul lecțiilor profesorilor sunt logice și sistematice. Unii participanți au constatat că activitățile observate nu au demonstrat activitățile de lectură într-un mod adecvat și că nu a fost suficientă pregătire pentru lecții.

Rezultatele abilităților și criteriilor profesorilor arată că aproximativ 13% dintre participanți puternic nu

sunt de acord sau nu sunt de acord cu afirmația conform căreia profesorii folosesc TIC la clasă. Aceste răspunsuri ar putea fi legate de metodologia specifică a grădiniței Montessori din Bosnia și Herțegovina, care nu oferă niciun fel de tehnologie în sălile de clasă. În plus, alte rezultate indică faptul că aproximativ 12% dintre participanți nu au fost hotărâți dacă profesorii au oferit oportunități de a discuta texte cu elevii și de a demonstra utilizarea abilităților și strategiilor de citire.

5. Concluzii

Acest capitol conține cele mai importante rezultate legate de activitățile observate în timpul instruirilor comune ale personalului și recomandări legate de alfabetizare și învățarea cititului în instituțiile preșcolare și școlare din țările UE și B&H.

Deși instruirile au avut loc în diferite țări și tipuri de instituții cu metodologii diferite, rezultatele participanților au fost uniforme în ceea ce privește argumentele pro și contra. Putem concluziona că participanții au observat o atmosferă și un climat pozitiv în sălile de clasă, iar profesorii au fost considerați a fi de sprijin. Vizita de studiu în Portugalia a fost foarte apreciată, datorită activităților școlare bine planificate. În timpul vizitei de studiu în România, participanții au experimentat un mediu de învățare cald și primitiv. Mai puțin pozitivă a fost lipsa de înțelegere și identificare a resurselor cheie legate de mediu (biblioteca, colțul de lectură și stația de lucru de alfabetizare) prezentate în Bulgaria și Bosnia și Herțegovina. Răspunsurile participanților arată că nu sunt siguri despre acești termeni și resursele de mediu din clasă. Îndoiala include întrebări despre ceea ce este esențial într-o bibliotecă sau colț de lectură. Principalele probleme legate de învățarea alfabetizării includ răspunsurile participanților care arată lipsa abilităților profesorilor în ceea ce privește planificarea și prezentarea logică a lecțiilor. De asemenea, participanții au manifestat consternare în ceea ce privește activitățile din Italia, deoarece nu a fost suficient timp pentru a observa.

Una dintre principalele recomandări care pot fi derivate din rezultate este că avem nevoie de definiții mai bune legate de resursele de învățare a alfabetizării (biblioteca, stația de lucru de alfabetizare, colțul de lectură) din partea personalului profesionist. O altă recomandare este aceea că instituțiile preșcolare și școlare trebuie să îmbunătățească abilitățile și instruirea profesorilor legate de învățarea alfabetizării. Acest lucru ar putea fi atins prin activități suplimentare de formare profesională, introducerea în metodologii specifice sau furnizarea de materiale de învățare adecvate pentru copii.